

Załącznik do uchwały Nr
Rady Powiatu Stargardzkiego
z dnia

Powiatowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Stargardzkim na lata 2022-2025

Stargard, grudzień 2021 r.

Spis treści

Wstęp	3
I. Główny cel Programu	3
II. Podstawy prawne	3
III. Adresaci Programu	4
IV. Teoretyczne aspekty niepełnosprawności	4
V. Niepełnosprawność w Polsce – skala zjawiska	6
VI. Sytuacja osób z niepełnosprawnościami w powiecie stargardzkim	7
1. Struktura osób z niepełnosprawnościami w powiecie stargardzkim na podstawie danych Powiatowego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności	8
2. Edukacja dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami w powiecie stargardzkim	11
3. Szczególna sytuacja dzieci z niepełnosprawnościami przebywających w pieczy zastępczej	17
4. Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w powiecie stargardzkim	18
VII. Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych w powiecie stargardzkim	23
1. Rehabilitacja zawodowa	23
2. Rehabilitacja społeczna i aktywność wspomagająca proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami	26
2.1 Turnusy rehabilitacyjne	27
2.2 Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	27
2.3 Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	28
2.4 Sport, kultura, rekreacja i turystyka osób niepełnosprawnych	29
2.5 Działalność warsztatów terapii zajęciowej	30
2.6 Pilotażowy program „Aktywny Samorząd”	32
2.7. „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi”	33
VIII. Wyrównywanie różnic między regionami	34
IX. Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych	36
X. Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami na terenie powiatu stargardzkiego	37
XI. Analiza SWOT	38
XII. Cele Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Stargardzkim na lata 2022 – 2025	39
XIII. Monitoring i ewaluacja programu	43
XIV. Źródła finansowania programu	43
Zakończenie	43

Wstęp

Niepełnosprawność jest zjawiskiem wielowymiarowym, które wymaga analizy zarówno z perspektywy cech systemu ekonomicznego i politycznego państwa, właściwości strukturalnych społeczeństwa, jak i zasad organizacji społecznej oraz szeroko rozumianej kultury. Takie przesłanki sprawiają, że osoby niepełnosprawne są pozycjonowane w strukturze społecznej z większym bądź mniejszym włączeniem lub wykluczeniem społecznym. Współcześnie niepełnosprawność nie jest rozumiana jako cecha przypisana wyłącznie jednostce, która charakteryzuje się pewnymi deficytami fizycznymi, umysłowymi czy zmysłowymi – przedstawia się ją jako konstrukt społeczny skupiający się na mechanizmach powstawania i utrwalania nierówności warunkowanych przez organizację społeczeństwa, która powoduje wykluczanie osób niepełnosprawnych.

Opracowanie i realizacja powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych jest obowiązkiem ustawowym - wynika z zapisów art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573) i należy do zadań powiatu.

I. Główny cel Programu

Celem działań zawartych w Programie jest zapewnienie osobom niepełnosprawnym możliwości pełniejszego uczestniczenia w życiu społecznym i zawodowym. Program wskazuje – instytucjom i organizacjom działającym w obszarze polityki społecznej – kierunki działań profilaktycznych na rzecz ograniczania i łagodzenia skutków niepełnosprawności. Podkreśla znaczenie usamodzielnienia i aktywizacji osób niepełnosprawnych, nie pomijając jednocześnie kwestii wspierania osób z niepełnosprawnością we wszystkich płaszczyznach ich funkcjonowania. Istotne jest, by skoordynowane działania sektora publicznego (poziom państwowy i samorządowy) oraz pozarządowego, budowały skuteczny system wsparcia dla osób niepełnosprawnych. Jego nadrzędnym celem jest diagnoza i ocena sytuacji osób z niepełnosprawnościami - mieszkańców powiatu stargardzkiego. Dokument pozwala określić założenia i kierunki działań podejmowanych przez powiat wobec tej konkretnej grupy lokalnej społeczności, a także wskazanie partnerów podejmowanych inicjatyw.

Powiatowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Stargardzkim na lata 2022 – 2025 wcielany będzie w życie poprzez konsekwentne realizowanie poszczególnych zadań, które są ściśle nakierowane na osiągnięcie przedstawionych w dalszej części celów.

II. Podstawy prawne

Dokumenty dotyczące osób z niepełnosprawnościami stanowią bogaty zbiór aktów o bardzo różnym charakterze i mocy obowiązywania. Wśród najważniejszych należy wymienić:

- Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.),
- Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych z dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. 2012, poz. 1169 z późn. zm.),
- Strategię na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Uchwała nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r., Monitor Polski, poz. 218),
- ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920 z późn. zm.),

- ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573),
- ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem” (Dz. U. z 2020 r., poz. 1329),
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r., poz. 1062),
- ustawę z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 848 z późn. zm.),
- Wojewódzki program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych – „Region wyrównanych szans”, Szczecin 2017 r.

Należy podkreślić, iż przedmiotowy Program wpisuje się w założenia polityki społecznej prowadzonej na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie stargardzkim, która jest określona w dokumencie strategicznym pn. *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Stargardzkim na lata 2021-2025*.

III. Adresaci Programu

Adresatami Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Stargardzkim na lata 2022-2025 są osoby niepełnosprawne zamieszkujące powiat stargardzki, ich rodziny oraz opiekunowie a także instytucje i organizacje pozarządowe zajmujące się problematyką niepełnosprawności w powiecie. Przedmiotowy Program jest dokumentem wieloletnim, który uwzględnia kształt polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych.

IV. Teoretyczne aspekty niepełnosprawności

Współcześnie pojęcie niepełnosprawności definiuje się na różne sposoby, akcentując różne jej elementy. Jest to złożony i wielowymiarowy konstrukt teoretyczny. Niewątpliwie każda z definicji zawiera wspólną płaszczyznę, tj. pojęcie normy, gdyż niepełnosprawność jest odstępstwem od niej. Odnosząc się do normy – w kontekście niepełnosprawności – należy ją rozumieć jako zdrowie, które umożliwia optymalne funkcjonowanie zarówno na poziomie indywidualnym, jak i społecznym.

W Polsce nie przyjęto do tej pory jednej definicji niepełnosprawności. W literaturze przedmiotu przyjmuje się zazwyczaj dwa główne modele, które stanowią punkt odniesienia dla definiowania pojęcia niepełnosprawność, tj. model medyczny i społeczny. Ujęcie medyczne zakłada, że problemy osoby niepełnosprawnej wynikają z odstępstw jej wskaźników zdrowotnych od normy klinicznej. Z kolei model społeczny akcentuje anomalia w zakresie pełnienia ról społecznych normatywnych dla określonego wieku i kultury.

Zgodnie z Kartą Praw Osób Niepełnosprawnych uchwaloną dnia 1 sierpnia 1997 r. osoby niepełnosprawne to takie, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi lub zwyczajowymi.

Zgodnie z szeroko rozumianą definicją przyjętą przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) za osobę niepełnosprawną uważa się osobę, u której uwzględnia się utratę sprawności lub nieprawidłowość w budowie czy funkcjonowaniu organizmu; stan zdrowia:

- niesprawność – każda utrata sprawności lub nieprawidłowość w budowie czy funkcjonowaniu organizmu pod względem psychologicznym, psychofizycznym lub anatomicznym;
- niepełnosprawność – każde ograniczenie bądź niemożność (wynikające z niesprawności) prowadzenia aktywnego życia w sposób lub zakresie uznawanym za typowe dla człowieka;
- ograniczenia w pełnieniu ról społecznych – ułomność określonej osoby wynikająca z niesprawności lub niepełnosprawności, ograniczająca lub uniemożliwiająca pełną realizację roli społecznej odpowiadającej wiekowi, płci oraz zgodnej ze społecznymi i kulturowymi uwarunkowaniami.

W myśl art. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, gdzie niepełnosprawność oznacza: *trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy*. Zgodnie z ww. ustawą wyróżnia się trzy stopnie niepełnosprawności:

- lekki – przyznaje się go osobom o naruszonej sprawności organizmu, która powoduje w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do osób o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mającym ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające kompensować się przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne;
- umiarkowany – przyznaje się go osobom o naruszonej sprawności organizmu, niezdolności do pracy lub zdolności do pracy w warunkach pracy chronionej lub wymagającym częściowej albo czasowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych;
- znaczny – przysługuje osobom o naruszonej sprawności organizmu, niezdolności do pracy lub zdolności do pracy w warunkach pracy chronionej, a także wymagającym stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji;

W ujęciu prawnym osoba niepełnosprawna to taka, która posiada orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności. W Polsce orzecznictwo prowadzone jest w celach rentowych i pozarentowych. Pierwszym z nich zajmują się: Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz ministerstwa w sprawie organizacji służb mundurowych, takie jak Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Obrony Narodowej. Do celów pozarentowych orzekają Powiatowe Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

We współczesnym świecie wzrasta świadomość, że osoby z niepełnosprawnością są pełnoprawnymi obywatelami. Mają takie same obowiązki i prawa, jak ludzie pełnosprawni. Konsekwencją zmiany stosunku do osób z niepełnosprawnością jest również zmiana przestrzenna. Sukcesywnie likwidowane są bariery architektoniczne, w komunikowaniu się oraz bariery techniczne. Infrastruktura dostosowywana jest do potrzeb ludzi z niepełnosprawnością, które mają

coraz lepszy dostęp do usług rehabilitacyjnych, wsparcia psychologicznego, jak i materialnego. W proces zmian zaangażowane są instytucje państwowe, samorządowe, jak i zwykli obywatele. Jest to duży postęp na przestrzeni kilkunastu lat, ale niewystarczający. Wciąż zdarzają się przypadki dyskryminacji w wielu dziedzinach życia, zwłaszcza zawodowego. Należy więc dążyć do pełnej integracji osób z niepełnosprawnością, do ich pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym.

V. Niepełnosprawność w Polsce – skala zjawiska

Ostatnie dane dotyczące osób niepełnosprawnych pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2011 r. W ramach spisu zbiorowość osób z niepełnosprawnościami podzielono na dwie podstawowe grupy do których zaliczono:

- osoby, które posiadały aktualne orzeczenie wydane przez uprawniony organ – niepełnosprawni prawnie,
- osoby nieposiadające orzeczenia o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub o stopniu niepełnosprawności, które miały, bądź odczuwały całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania podstawowych czynności życiowych stosownych dla danego wieku – niepełnosprawni biologicznie.

Według wyników spisu liczba osób z niepełnosprawnościami ogółem wynosiła na koniec marca 2011 r. niemal 4,7 mln (dokładnie 4 697,0 tys.). Tym samym liczba osób z niepełnosprawnościami w Polsce stanowiła 12,2% ludności kraju wobec 14,3% w 2002 r. (blisko 5,5 mln osób z niepełnosprawnościami w 2002 r.). Udział mężczyzn wśród osób z niepełnosprawnościami wynosił 46,1% wobec 53,9% dla kobiet.

Innego rodzaju statystyk dostarczają wyniki kwartalnego reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) realizowanego w ramach działalności Głównego Urzędu Statystycznego. Dane te wskazują, że populacja osób niepełnosprawnych prawnie w wieku 16 lat i więcej w Polsce w 2018 r. liczyła 3 040 tys., co stanowiło 10,0% ogółu populacji osób w tym wieku objętej zakresem BAEL. Mężczyźni stanowili 50,4% populacji osób z potwierdzoną prawnie niepełnosprawnością (1 532 tys. osób), a kobiety 49,6% (1 508 tys. osób). 62,3% osób niepełnosprawnych (1 894 tys.) mieszkało w miastach, a 37,7% (1 146 tys.) na obszarach wiejskich. Liczba osób niepełnosprawnych prawnie w wieku produkcyjnym według tzw. ekonomicznych grup wieku (18–59 dla kobiet i 18–64 dla mężczyzn) wynosiła 1 625 tys., co stanowiło 7,6%16) ludności Polski w tej grupie.

Największą grupę wśród osób z prawnie potwierdzoną niepełnosprawnością w 2018 r. stanowiły osoby w wieku:

- 65 lat i więcej – 1 190 tys.,
- 55–64 lata – 921 tys.,
- 45–54 lat – 382 tys.,
- 35–44 lat – 263 tys.

Najmniej liczne w tej zbiorowości były najmłodsze grupy wiekowe:

- 16–24 lata – 93 tys.,
- 25–34 lat – 191 tys.

Analizując populację osób niepełnosprawnych pod względem zróżnicowania wieku, warto również zaznaczyć, że osoby w wieku 55 lat i więcej w 2018 r. stanowiły aż 69,4% ogółu osób niepełnosprawnych (2 111 tys. osób), zaś osoby w wieku od 16 do 54 lat stanowiły 30,6% ogółu osób niepełnosprawnych (929 tys. osób).

Wśród osób niepełnosprawnych prawnie w wieku 16 lat i więcej można było wyróżnić osoby posiadające orzeczenie o:

- znacznym stopniu niepełnosprawności – 26,7% (813 tys. osób),
- umiarkowanym stopniu niepełnosprawności – 47,8% (1 451 tys. osób),
- lekkim stopniu niepełnosprawności – 25,5% (776 tys. osób).

Liczba osób niepełnosprawnych prawnie w wieku produkcyjnym według tzw. ekonomicznych grup wieku na koniec 2018 r. wynosiła 1 625 tys. Uwzględniając orzeczonego stopień niepełnosprawności, struktura osób z niepełnosprawnościami w wieku produkcyjnym wynosiła:

- 24,1% (394 tys. osób) ze znacznym stopniem niepełnosprawności,
- 48,9% (794 tys. osób) z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
- 27,0% (438 tys. osób) z lekkim stopniem niepełnosprawności.

Danych dotyczących liczby orzeczeń o niepełnosprawności (dot. osób poniżej 16. r.ż.) oraz stopniu niepełnosprawności (od 16. r.ż.) wydanych przez powiatowe zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności dostarcza EKSMOoN – Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności. Zgodnie z tymi danymi na koniec IV kw. 2019 r. orzeczenie o niepełnosprawności (do 16. r.ż.) posiadało 298 065 osób, natomiast w kolejnych kwartałach liczba się zmienia – na koniec I kw. 2020 r. wynosi 296 576, a na koniec II kw. 2020 r. – 291 676 osób.

VI. Sytuacja osób z niepełnosprawnościami w powiecie stargardzkim

Powiat stargardzki jest szóstym, co do wielkości powiatem województwa zachodniopomorskiego i obejmuje powierzchnię około 1 519, 97 km². Składa się z 10 gmin: miasto Stargard, posiadające status gminy miejskiej, które jest jednocześnie siedzibą władz powiatowych; gminy: Ińsko, Suchań, Chociwel i Dobrzany posiadają status gmin miejsko-wiejskich; pięć kolejnych gmin, tj.: Stara Dąbrowa, Kobylanka, Dolice, Marianowo i Stargard, posiadają status gmin wiejskich.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 30 czerwca 2021 r. ogólna liczba ludności w powiecie stargardzkim wynosiła 119 946 mieszkańców, co oznacza nieznaczny spadek w porównaniu do 120 186 mieszkańców w roku 2019.

1. Struktura osób z niepełnosprawnościami w powiecie stargardzkim na podstawie danych Powiatowego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności

Dane obejmujące okres czteroletni, tj. lata 2017-2020 wskazują, że spada liczba orzeczeń wydawanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Stargardzie. W 2020 r. Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności wydał 2 375 orzeczeń o niepełnosprawności, w tym 174 orzeczenia o niepełnosprawności dla osób poniżej 16 roku życia oraz 2 201 orzeczeń o niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia, co oznacza 22% spadek w porównaniu do 2017 r., gdzie wydano 3 039 orzeczeń o niepełnosprawności. Powyższe dane prezentuje tabela 1.

Tabela 1. Liczba wydanych orzeczeń przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Stargardzie w latach 2017-2020

Wyszczególnienie	Rok			
	2017	2018	2019	2020
ogólna liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności	3 039	2 702	2 998	2 375
dla osób poniżej 16 roku życia	282	218	252	174
dla osób powyżej 16 roku życia	2 757	2 484	2 746	2 201
orzeczenie o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych, w tym:	98	102	60	67
dla osób poniżej 16 roku życia	36	53	33	22
dla osób powyżej 16 roku życia	62	49	27	45
orzeczenie o odmowie ustalenia niepełnosprawności, w tym:	70	85	76	56
dla osób poniżej 16 roku życia	0	1	1	2
dla osób powyżej 16 roku życia	70	84	75	54

Źródło: Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Tabela 2. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawnych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Stargardzie dla osób poniżej 16 roku życia w latach 2017-2020 z podziałem na wiek i płeć

Wyszczególnienie	Rok			
	2017	2018	2019	2020
Ogólna liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności	282	218	252	174
Podział według wieku				
0-3 lata	66	57	58	45
4-7 lat	77	46	50	49
8-16 lat	139	115	144	80
Podział według płci				
Kobiety	112	79	100	57
Mężczyźni	117	139	152	117

Źródło: Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Powyższe dane wskazują, że w latach 2017-2020, liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności wśród osób poniżej 16 roku zmniejszała się – w 2020 r. spadła o 108 w porównaniu do 2017 r. Ponadto największą grupę wśród analizowanej populacji stanowią osoby w przedziale wiekowym 8-16 lat – w 2020 r. ta grupa wiekowa stanowiła 46% ogólnej liczby osób, które uzyskały orzeczenie o niepełnosprawności wśród osób poniżej 16 roku życia. Analizowane dane pokazują, że w latach 2017-2020 wśród osób poniżej 16 roku życia największą grupę osób, które uzyskały orzeczenie o niepełnosprawności to mężczyźni.

Wśród populacji osób powyżej 16 roku życia, które w latach 2017-2020 uzyskały orzeczenie o niepełnosprawności najwięcej stanowią osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności – w 2020 r. osoby powyżej 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym stanowiły 49,3% ogólnej liczby ww. populacji. Ponadto analizowane dane wskazują, że największą grupę stanowią osoby w wieku 60 lat i więcej – w 2020 r. 1 164 osób. Wśród osób powyżej 16 roku życia posiadających orzeczenie o niepełnosprawności przeważają mężczyźni – w 2020 r. liczba ta była wyższa o 197 w porównaniu do liczby kobiet posiadających orzeczenie o niepełnosprawności (1 002 kobiety). Według struktury wykształcenia wśród osób powyżej 16 roku życia, które posiadają orzeczenie o niepełnosprawności dominują osoby z wykształceniem zasadniczym – w 2020 r. stanowiły one 30,8% analizowanej populacji osób niepełnosprawnych. Spośród osób powyżej 16 roku życia posiadających orzeczenie o niepełnosprawności przeważającą część stanowią osoby niepracujące – w 2020 r. ich liczba wyniosła 2 013 osób, co stanowi 91,5% ogólnej liczby ww. populacji. Powyższe dane prezentuje tabela 2.

Tabela 3. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawnych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Stargardzie dla osób powyżej 16 roku życia w latach 2017-2020 z podziałem na stopień niepełnosprawności, wiek, płeć poziom wykształcenia oraz zatrudnienie

Wyszczególnienie	Rok			
	2017	2018	2019	2020
Ogólna liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności	2 757	2 484	2 746	2 201
Według stopnia niepełnosprawności				
Znaczny	920	836	1 003	870
Umiarkowany	1 346	1 249	1 367	1 085
Lekki	491	399	376	246
Według wieku				
16-25 lat	155	138	173	144
26-40 lat	263	235	212	237
41-59 lat	908	744	730	656
60 lat i więcej	1 431	1 367	1 631	1 164
Według płci				
Kobiety	896	1 161	1 308	1 002
Mężczyźni	1 002	1 323	1 438	1 199
Według poziomu wykształcenia				
Mniej niż podstawowe	245	288	217	236

Podstawowe i gimnazjalne	495	586	721	597
Zasadnicze	570	768	849	678
Średnie	449	646	745	515
Wyższe	139	196	214	175
Według zatrudnienia				
Pracujący	1 289	229	222	188
Niepracujący	1 468	2 255	2 524	2 013

Zródło: Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Spośród przyczyn niepełnosprawności wyróżnia się:

- upośledzenie umysłowe (01-U),
- choroby psychiczne (02-P),
- zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu (03-L),
- choroby narządu wzroku (04-O),
- upośledzenia narządu ruchu (05-R),
- epilepsję (06-E),
- choroby układów oddechowego i krążenia (07-S),
- choroby układu pokarmowego (08-T),
- choroby układu moczowo-płciowego (09-M),
- choroby neurologiczne (10-N),
- inne, w tym schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układy krwiotwórczego (11-I),
- całościowe zaburzenia rozwojowe (12-C).

W powiecie stargardzkim w latach 2017-2020 wśród populacji osób poniżej 16 roku życia najczęstszą przyczyną przyznania orzeczenia o niepełnosprawności były całościowe zaburzenia rozwojowe (12-C) – w 2017 r. z tego powodu przyznano 58 orzeczeń o niepełnosprawności, natomiast w 2020 r. było ich 43, co stanowiło 24,7% ogólnej liczby przyznanych orzeczeń o niepełnosprawności wśród wskazanej populacji. Z kolei wśród osób powyżej 16 roku życia najczęstszą przyczyną przyznania orzeczenia o niepełnosprawności było upośledzenie narządu ruchu (05-R) – w 2020 r. liczba ww. orzeczeń o niepełnosprawności wyniosła 689, co stanowiło 31,3% ogólnej liczby przyznanych orzeczeń o niepełnosprawności. Analizowane dane w ujęciu czteroletnim wskazują, że drugą najczęściej występującą przyczyną niepełnosprawności we wskazanej populacji są choroby neurologiczne (10-N) – w 2017 r. liczba przyznanych orzeczeń o niepełnosprawności z tego powodu wyniosła 362, a 2020 r. zmniejszyła się o 65 i wyniosła 297. Powyższe dane obrazuje tabela 3.

Tabela 4. Przyczyny niepełnosprawności wśród osób poniżej oraz powyżej 16 roku życia posiadających orzeczenie o niepełnosprawności w latach 2017-2020 w powiecie stargardzkim

SYMBOL NIEPEŁNO- SPRAWNOŚCI	LICZBA WYDANYCH ORZECZEŃ O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI							
	Rok							
	2017		2018		2019		2020	
	OSOBY PONIŻEJ 16 R.Ż.	OSOBY POWYŻEJ 16 R.Ż.	OSOBY PONIŻEJ 16 R.Ż.	OSOBY POWYŻEJ 16 R.Ż.	OSOBY PONIŻEJ 16 R.Ż.	OSOBY POWYŻEJ 16 R.Ż.	OSOBY PONIŻEJ 16 R.Ż.	OSOBY POWYŻEJ 16 R.Ż.
01-U	12	85	18	65	18	64	9	86
02-P	31	361	12	297	24	349	15	267
03-L	16	124	15	94	21	115	11	76
04-O	14	49	16	42	13	53	12	40
05-R	30	777	25	811	27	884	19	689
06-E	14	64	11	77	9	68	5	55
07-S	34	467	14	384	21	421	9	295
08-T	12	94	11	104	15	108	5	102
09-M	14	183	7	147	9	169	4	150
10-N	16	362	15	336	12	361	5	297
11-I	31	184	26	121	32	140	37	130
12-C	58	7	48	6	51	14	43	14
RAZEM	282	2757	218	2484	252	2746	174	2201

Źródło: Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Do zadań Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności należy również wydawanie kart parkingowych dla mieszkańców powiatu stargardzkiego posiadających orzeczenie o niepełnosprawności. Dane za lata 2017-2020 wskazują, że sukcesywnie wzrasta liczba wydawanych kart parkingowych, co prezentuje tabela 4.

Tabela 5. Liczba wydanych kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych – mieszkańców powiatu stargardzkiego przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w latach 2017-2020

Wyszczególnienie	Rok			
	2017	2018	2019	2020
Liczba wydanych kart parkingowych	513	423	661	847

Źródło: Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

2. Edukacja dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami w powiecie stargardzkim

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych zobowiązuje Polskę do niewykluczania osób (w tym dzieci) z niepełnosprawnościami z powszechnego systemu edukacji ze względu na niepełnosprawność czy zapewnienia dzieciom z niepełnosprawnościami dostępu w ich lokalnych społecznościach i wspólnie z rówieśnikami, na zasadzie równości z innymi dziećmi, do udziału w zabawie, rekreacji i wypoczynku oraz działalności sportowej, włączając w taką działalność w ramach systemu szkolnego, jak również zapewnienie edukacji dzieci z niepełnosprawnościami od najwcześniejszego etapu. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie

oświaty dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami, w tym niepełnosprawnych należy stwarzać konieczne i odpowiednie warunki do ich rozwoju z uwzględnieniem ich potrzeb edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych.

W powiecie stargardzkim na koniec 2020 r. funkcjonowało 12 publicznych przedszkoli, z czego 2 posiadają oddziały integracyjne oraz 27 niepublicznych przedszkoli, z czego 8 posiada oddziały integracyjne. W odniesieniu do publicznych szkół podstawowych na terenie powiatu stargardzkiego funkcjonuje 1 szkoła podstawowa specjalna, a spośród 30 pozostałych placówek – 1 posiada oddziały integracyjne. W przypadku niepublicznych szkół podstawowych – spośród 4 istniejących – 1 ma oddziały integracyjne. Powyższe dane prezentuje tabela 5.

Tabela 6. Liczba przedszkoli oraz szkół podstawowych publicznych/niepublicznych wraz z oddziałami integracyjnymi funkcjonujących w 2020 r. na terenie powiatu stargardzkiego.

Wyszczególnienie	Liczba placówek
Publiczne przedszkola, w tym:	12
z oddziałami integracyjnymi	2
Niepubliczne przedszkola, w tym:	27
z oddziałami integracyjnymi	8
Szkoły podstawowe, w tym:	30
z oddziałami integracyjnymi	1
Szkoły podstawowe specjalne	1
Niepubliczne szkoły podstawowe, w tym:	4
z oddziałami integracyjnymi	1

Zródło: Dane urzędów gmin/miasta z terenu powiatu stargardzkiego

Instrumentem wspierającym młodsze dzieci z niepełnosprawnościami i deficytami rozwojowymi jest opinia o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju wydana przez zespół orzekający w publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej. W skład zespołu wczesnego wspomaganie rozwoju wchodzi: pedagog, psycholog, logopeda oraz inni specjaliści, w zależności od potrzeb dziecka. Zajęcia w ramach wczesnego wspomaganie organizuje się w wymiarze od 4 do 8 godzin w miesiącu. W przypadkach uzasadnionych potrzebami dziecka i jego rodziny miesięczny wymiar godzin zajęć w ramach wczesnego wspomaganie może być wyższy niż 8 godzin. Zwiększenie liczby godzin wymaga zgody organu prowadzącego jednostkę systemu oświaty, w której dziecko realizuje zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju. W Szkole Podstawowej Specjalnej im. J. Tuwima w Stargardzie organizuje wczesne wspomaganie dla dzieci potrzebujących wsparcia. Poniższa tabela prezentuje liczbę dzieci objętych wczesnym wspomaganie oraz środki wydatkowane na ww. wsparcie w latach 2017-2020.

Tabela 7. Liczba dzieci (średnio) objętych wczesnym wspomaganie oraz środki finansowe wydatkowane na wczesne wspomaganie w Szkole Podstawowej Specjalnej im. J. Tuwima w Stargardzie w latach 2017-2020

Wyszczególnienie	Rok			
	2017	2018	2019	2020
Liczba dzieci (średnio) objęta wczesnym wspomaganie w ciągu danego roku	68	66	63	48
Środki finansowe wydatkowane na wczesne wspomaganie w danym roku (kwota w złotych)	482 382,35	466 940,00	467 436,14	511 140,00

Zródło: Dane Zespołu Szkół Specjalnych im. J. Tuwima w Stargardzie

W odniesieniu do edukacji na poziomie ponadpodstawowym na terenie powiatu stargardzkiego funkcjonują 2 szkoły przysposabiające do pracy - 1 w Zespole Szkół Specjalnych im. J. Tuwima w Stargardzie, a 2 w Zespole Szkół Nr 5 w Stargardzie. Szkoła przysposabiająca do pracy jest szkołą ponadpodstawową skierowaną do uczniów z umiarkowaną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną oraz niepełnosprawnościami sprzężonymi. Celem edukacyjnym placówki jest przygotowanie niepełnosprawnych uczniów do dorosłości, w tym w praktycznego przysposobienia do podjęcia zatrudnienia na otwartym/chronionym rynku pracy. Ponadto szkoła podejmuje oddziaływania, które mają utrwalić i poszerzyć zakres już zdobytej wiedzy i umiejętności, doskonalić już posiadane kompetencje społeczne, zdolności adaptacyjne i kształcić nowe umiejętności umożliwiające samodzielne, niezależne funkcjonowanie uczniów w przyszłości. Okres kształcenia wynosi trzy lata, z możliwością przedłużenia edukacji o jeden rok. Po ukończeniu szkoły uczniowie nie zdobywają kwalifikacji zawodowych, są jednak wyposażeni w umiejętności niezbędne do podjęcia pracy.

Na terenie powiatu stargardzkiego Oddział Krajowego Towarzystwa Autyzmu od ponad 20 lat prowadzi placówkę oświatową – Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy, którego podopiecznymi są dzieci i młodzież z autyzmem i innymi sprzężeniami. Ośrodek zatrudnia profesjonalną kadrę oraz intensywnie współpracuje z różnymi placówkami oświatowymi, opiekuńczymi oraz poradniami. Podopieczni placówki mają możliwość realizowania obowiązku szkolnego na podstawie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego. Przy Oddziale KTA funkcjonuje również Punkt Konsultacyjny, w którym diagnozowane są dzieci z podejrzeniem autyzmu. Od 2019 r. organizacja uczestniczy w projekcie pn. „Azymut-Samodzielność”, którego głównym celem jest wprowadzenie modelowego standardu mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z całościowymi zaburzeniami rozwoju, w tym z autyzmem i zespołem Aspergera. W ramach tego projektu uruchomiono mieszkanie wychnieniowe dla rodziców/opiekunów gdzie ich dorosłe dzieci będą uczestniczyły samodzielnie (wraz z trenerem) w codziennym życiu.

Na terenie powiatu stargardzkiego funkcjonuje Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Stargardzie, która w ramach swojej działalności udziela m.in. wsparcia dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami oraz ich rodzinom. W Poradni powołuje się zespół orzekający ds. kształcenia specjalnego dla uczniów, którzy ze względu na swoje problemy ze zdrowiem czy dysfunkcje intelektualne, wymagają specjalnej organizacji nauki i metod pracy. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego otrzymują uczniowie niesłyszący, słabosłyszący, niewidomi, słabowidzący, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera,

z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z niedostosowaniem społecznym, zagrożeni niedostosowaniem społecznym.

Tabela 8. Liczba wydanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Stargardzie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego z uwzględnieniem niepełnosprawności w latach 2017-2020

Wyszczególnienie	Rok			
	2017	2018	2019	2020
	liczba wydanych orzeczeń			
orzeczenia ze względu na niepełnosprawność ruchową , w tym osoby z afazją	80	103	93	102
orzeczenia ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu lekkim	43	59	51	94
orzeczenia ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu umiarkowany	10	9	8	16
orzeczenia ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu znacznym	4	6	2	5
orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu głębokim	3	6	6	9
Orzeczenia ze względu na niepełnosprawności sprzężone	32	20	26	34
Orzeczenia ze względu na zagrożenie niedostosowaniem społecznym	59	37	24	31
Razem	231	240	210	291

Źródło: Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Stargardzie

Powyższe dane w ujęciu czteroletnim wskazują, że każdego roku zwiększa się liczba wydanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego. Główną przyczyną niepełnosprawności, która wymaga objęcia uczniów kształceniem specjalnym jest niepełnosprawność ruchowa, w tym afazja – w 2020 r. wydano 102 orzeczenia, co oznacza wzrost o 27,5% w porównaniu do 2017 r. Najmniej orzeczeń jest wydawanych z powodu potrzeby zajęć rewalidacyjno-wychowawczych ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu głębokim.

W latach 2017-2020 stale wzrastał poziom środków finansowych przeznaczanych na funkcjonowanie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Stargardzie – w 2020 r. roczny koszt utrzymania ww. placówki wzrósł o 399 397,00 złotych w porównaniu do 2017 r., co prezentuje poniższa tabela.

Tabela 9. Środki finansowe wydatkowane na funkcjonowanie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Stargardzie w latach 2017-2020

Wyszczególnienie	Rok			
	2017	2018	2019	2020
Kwota wydatków w złotych	1 307 393,00	1 443 696,00	1 549 131,00	1 706 790,00

Zródło: Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Stargardzie

Z dniem 1 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin "Za Życiem". Wyżej wymieniony akt prawny przewiduje tworzenie ośrodków koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczych ze szczególnym uwzględnieniem wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci od momentu wykrycia niepełnosprawności lub zagrożenia niepełnosprawnością. W 2017 r. Starosta Stargardzki wskazał Szkołę Podstawową Specjalną im. J. Tuwima w Stargardzie jako pełniącą funkcję ww. Ośrodka. Celem działania ww. placówki jest zapewnienie dziecku niepełnosprawnemu dostępu do aktywnej pomocy (służby zdrowia, pomocy społecznej, oświaty), a jego rodzicom fachowej informacji dotyczącej ich dziecka oraz jego problemów rozwojowych. Skoordynowanie działań służących wykorzystaniu dostępnych usług, zapewnienie interdyscyplinarnego wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, umożliwiającego objęcie specjalistyczną opieką dziecka oraz jego rodziny. Osoby do których skierowano wsparcie: dzieci od 0 roku życia do czasu podjęcia nauki szkolnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci do 3 roku życia, u których występują wybrane schorzenia według klasyfikacji ICD-10. Poniższa tabela prezentuje liczbę dzieci objętych specjalistycznym wsparciem w ramach programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za Życiem” realizowanego przez Szkołę Podstawową Specjalną im. J. Tuwima w Stargardzie w latach 2017-2020.

Tabela 10. Liczba dzieci objętych specjalistycznym wsparciem w ramach programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za Życiem” realizowanego przez Ośrodek Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczy w Stargardzie w latach 2017-2020

Wyszczególnienie	Rok			
	2017	2018	2019	2020
liczba dzieci objętych wsparciem	32	137	127	105

Zródło: Dane Ośrodka Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczego w Stargardzie

W ramach funkcjonowania Ośrodka Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczego w Stargardzie dzieci są objęte specjalistycznym wsparciem, które obejmuje zajęcia integracji sensorycznej, stymulacji wielozmysłowej, logopedyczne, rehabilitacji ruchowej, rehabilitacji metodą Vojty i Bobath’ów, korekty wad postawy, rehabilitacji ruchowej z elementami integracji sensorycznej, diagnozę lekarza specjalisty (m.in. neurolog) oraz diagnozę i konsultacje psychologiczne. Poniższa tabela przedstawia liczbę dzieci uczestniczących w poszczególnych zajęciach, przy czym jedno dziecko może uczestniczyć w kilku różnych zajęciach.

Tabela 11. Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach w ramach programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za Życiem” realizowanego przez Ośrodek Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczy w Stargardzie w latach 2017-2020

Wyszczególnienie	Rok			
	2017	2018	2019	2020
	liczba wykorzystanych godzin			
zajęcia integracji sensorycznej	3	33	26	27
zajęcia stymulacji wielozmysłowej	9	32	25	29
zajęcia logopedyczne	6	27	34	17
zajęcia rehabilitacji ruchowej	5	23	19	15
zajęcia rehabilitacji metodą Vojty i Bobath’ów	0	18	21	15
zajęcia korekty wad postawy	3	4	2	2
zajęcia rehabilitacji ruchowej z elementami integracji sensorycznej	6	0	0	0

Zródło: Dane Ośrodka Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczego w Stargardzie

W ramach oferowanego wsparcia w Ośrodku Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczym w latach 2017-2020 najwięcej godzin przeznaczono na zajęcia stymulacji wielozmysłowej – średnio każdego roku 732 godziny oraz zajęcia integracji sensorycznej – średnio każdego roku 683 godzin, co prezentuje tabela 11.

Tabela 12. Liczba godzin wykorzystanych na zajęcia/konsultacje w ramach programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za Życiem” realizowanego przez Ośrodek Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczy w Stargardzie w latach 2017-2020

Wyszczególnienie	Rok			
	2017	2018	2019	2020
	liczba wykorzystanych godzin			
Zajęcia integracji sensorycznej	12	875	890	954
Zajęcia stymulacji wielozmysłowej	75	966	889	1 000
Zajęcia logopedyczne	55	776	685	536
Zajęcia rehabilitacji ruchowej	18	891	654	668
Zajęcia rehabilitacji metodą Vojty i Bobath’ów	0	187	224	55
Zajęcia korekty wad postawy	15	112	79	31
Zajęcia rehabilitacji ruchowej z elementami integracji sensorycznej	51	0	0	0
Diagnoza lekarza specjalisty	12	75	75	55
Diagnoza i konsultacje psychologiczne	27	144	144	109
Razem	265	4026	3640	3408

Zródło: Dane Ośrodka Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczego w Stargardzie

Środki na finansowanie wsparcia, którym objęte są dzieci w ramach funkcjonowania Ośrodka Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczego w Stargardzie pochodzą całkowicie z dotacji rządowej. W latach 2017-2020 łączna kwota dotacji wydatkowana na zajęcia/konsultacje w ramach programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za Życiem” wynosiła 640 045,27 zł, w tym składki na ubezpieczenia społeczne i fundusz pracy objęły kwotę w wysokości 67 643,86 zł. Szczegółowe dane dotyczące wydatków na realizację programu w kompleksowego wsparcia „Za życiem” w latach 2017-2020 obrazuje tabela 12.

Tabela 13. Środki finansowe pochodzące z dotacji rządowej wydatkowane na zajęcia/konsultacje dla dzieci w ramach programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za Życiem” w latach 2017-2020

Wyszczególnienie	Rok			
	2017	2018	2019	2020
	kwota wydatkowana w zł			
Zajęcia integracji sensorycznej	600,00	43 750,00	48 051,45	56 895,53
Zajęcia stymulacji wielozmysłowej	3 750,00	48 300,00	44 583,35	51 221,36
Zajęcia logopedyczne	2 750,00	25 750,00	37 445,94	28 112,50
Zajęcia rehabilitacji ruchowej	900,00	5 140,00	38 353,50	41 220,00
Zajęcia rehabilitacji metodą Vojty i Bobath’ów	0,00	11 220,00	13 440,00	3350,00
Zajęcia korekty wad postawy	750,00	5 600,00	4 044,01	1 586,89
Zajęcia rehabilitacji ruchowej z elementami integracji sensorycznej	2 550,00	0,00	0,00	0,00
Diagnoza lekarza specjalisty	720,00	5 520,00	4 500,00	3 300,00
Diagnoza i konsultacje psychologiczne	1 350,00	9 210,00	7 745,36	5 693,52
Pomoce	14 998,00	0,00	0,00	0,00
Składki na ubezpieczenia społeczne i FP	2 304,12	26 720,00	20 231,57	18 388,17
Ogółem kwota wydatkowanej dotacji	30 672,12	181 210,00	218 395,18	209 767,97
Ogółem kwota niewykorzystanej dotacji	18 887,88	6 470,00	62 404,82	168 962,03

Źródło: Dane Ośrodka Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczego w Stargardzie

3. Szczególna sytuacja dzieci z niepełnosprawnościami przebywających w pieczy zastępczej

Konwencja o prawach osób z niepełnosprawnościami wskazuje zobowiązanie w zakresie wspierania więzi rodzicielskich, w kontekście dzieci z niepełnosprawnościami, jak i rodziców z niepełnosprawnościami. W żadnym przypadku nie można oddzielić dziecka od rodziców z powodu jego niepełnosprawności lub niepełnosprawności jednego lub obojga rodziców. Należy wspierać więzi rodzinne, zarówno w sytuacji, gdy niepełnosprawność dotyczy dziecka, jak i sytuacji, gdy dotyczy rodzica.

W szczególnej sytuacji znajdują się dzieci z niepełnosprawnościami, którym rodzice nie mogą zapewnić należytej opieki i wychowania. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazuje, że dziecko z niepełnosprawnością umieszczone w pieczy zastępczej musi mieć stworzone odpowiednie warunki opieki i wychowania zarówno w pieczy rodzinnej

jak i instytucjonalnej. Specjalnie dla dzieci z niepełnosprawnością w systemie mogą funkcjonować rodziny zastępcze specjalistyczne, które są przygotowywane do pełnienia takiej funkcji poprzez system szkoleń i kwalifikacji. Zgodnie z ustawą samorzady powiatowe mogą tworzyć i prowadzić placówki specjalistyczno-terapeutyczne, które winny sprawować opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności:

- legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności,
- orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności (dziecko powyżej 16 r. ż.),
- wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii,
- wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych.

Na terenie powiatu stargardzkiego funkcjonują 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze typu specjalistyczno-terapeutycznego, w których przebywają dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami. W rodzinnych formach pieczy zastępczej (rodzinach zastępczych spokrewnionych, niezawodowych, zawodowych i rodzinnych domach dziecka) również przebywają dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami. Ze względu na brak osób chętnych do podjęcia funkcji rodziny zastępczej specjalistycznej, na terenie powiatu nie jest sprawowana ta forma opieki.

Dane dotyczące wychowanków pieczy zastępczej, posiadających orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności przedstawione w tabeli 13 pokazują, że z roku na rok maleje liczba osób niepełnosprawnych przebywających w pieczy zastępczej, niemniej nie można założyć, że ten trend się utrzyma, gdyż część wychowanków dopiero po umieszczeniu w pieczy zastępczej jest diagnozowana pod kątem niepełnosprawności. Problem niepełnosprawności dzieci i młodzieży jest obecny i wymaga szczególnej uwagi.

Tabela 14. Liczba wychowanków pieczy zastępczej – dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami w podziale na formę pieczy zastępczej.

Wyszczególnienie	Rok			
	2017	2018	2019	2020
	Liczba wychowanków			
rodzinną pieczą zastępczą	35	32	33	30
instytucjonalną pieczą zastępczą	26	16	13	13
Razem	61	48	46	43

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

4. Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w powiecie stargardzkim

Praca zarobkowa, jako środek służący do zaspokajania podstawowych potrzeb socjalno-bytowych, pozwala jednostce rozwijać się, nabywać nowe umiejętności oraz jest źródłem kontaktów międzyludzkich. Co więcej pozwala człowiekowi budować poczucie własnej wartości, pozytywnej samooceny czy poczucie sprawstwa i kontroli nad własnym życiem. Tak rozumiana praca jest niezmiernie istotna w odniesieniu do populacji osób niepełnosprawnych. Aktywne funkcjonowanie osób niepełnosprawnych na rynku pracy – oprócz wskazanych korzyści – pozwala na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu tej grupy obywateli. W ujęciu makrospołecznym włączanie osób niepełnosprawnych do całego społeczeństwa sprzyja budowaniu kapitału ludzkiego

oraz spójności społecznej. W celu polepszania sytuacji osób niepełnosprawnych podejmuje się liczne działania w ramach rehabilitacji społecznej i zawodowej.

Zgromadzone dane pozwalają stwierdzić, iż w 2020 r. liczba osób bezrobotnych posiadających orzeczenie o niepełnosprawności stanowiła 3,7% ogólnej populacji osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie. W latach 2017-2020 liczba osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami zmalała – w 2020 r. wyniosła 114 i zmniejszyła się o 85 w porównaniu do 2017 r. W populacji osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP w Stargardzie dominują nieznacznie mężczyźni. Powyższe dane szczegółowo prezentuje tabela 14, przy czym K oznacza kobiety, a M mężczyźni.

Tabela 15. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie w latach 2017-2020 z uwzględnieniem płci oraz niepełnosprawności

Wyszczególnienie	Rok							
	2017		2018		2019		2020	
	K	M	K	M	K	M	K	M
Ogólna liczba osób bezrobotnych	1 986	1 281	1 811	1 139	1 721	1 106	1 825	1 270
	3 267		2 950		2 827		3 095	
w tym liczba osób z niepełnosprawnościami	91	108	70	94	53	74	51	63
	199		164		127		114	

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie

Tabela 16. Liczba osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie w latach 2017-2020 z podziałem na stopień niepełnosprawności

Wyszczególnienie osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności zarejestrowane w PUP w Stargardzie w tym:	Rok			
	2017	2018	2019	2020
	liczba osób			
stopień znaczny	2	0	3	2
stopień umiarkowany	65	45	41	43
stopień lekki	132	119	83	69
Razem	199	164	127	114

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie

Analizując powyższe dane można stwierdzić, iż w populacji osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie w latach 2017-2020 dominowały osoby z niepełnosprawnością w stopniu lekkim – w 2020 r. stanowiły 60,5% ww. populacji.

Spośród osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie w 2017 r. 11,5% ww. populacji miało prawo do zasiłku dla osób bezrobotnych – 23 osoby (16 kobiet i 7 mężczyzn), w 2018 r. 11,6% – 19 osób (9 kobiet i 10 mężczyzn), 15% w 2019 r. – (9 kobiet i 10 mężczyzn), a w 2020 r. 12,3% – 14 osób (9 kobiet i 5 mężczyzn). Powyższe dane prezentuje tabela 16.

Tabela 17. Liczba osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności z prawem do zasiłku dla osób bezrobotnych w powiecie stargardzkim w latach 2017-2020 z podziałem na płeć

Wyszczególnienie	Rok			
	2017	2018	2019	2020
	liczba osób			
kobiety	91	70	53	51
mężczyźni	108	94	74	63
Razem	199	164	127	114

Zródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie

Zgromadzone dane pozwoliły ustalić, iż w latach 2017-2020 największą grupę osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie stanowiły osoby w przedziale wiekowym 55-59 lat – w 2020 r. osoby te stanowiły 28,1% ww. populacji (32 osoby niepełnosprawne) oraz 60 lat i więcej – w 2020 r. 21,1% ww. populacji (24 osoby niepełnosprawne), natomiast najmniej liczną grupę stanowiły osoby w przedziale wiekowym 18-25 lata – w 2020 r. osoby te stanowiły 5,3% osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie (6 osób). Szczegółowe dane uwzględniające wiek osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 18. Liczba osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie w latach 2017-2020 z podziałem na wiek

Wiek- wyszczególnienie	Rok			
	2017	2018	2019	2020
	Liczba osób			
18-24 lata	6	3	7	6
25-29 lat	11	10	6	3
30-39 lat	28	25	9	16
40-44 lata	15	15	11	5
45-49 lat	16	14	12	9
50-54 lata	28	23	17	19
55-59 lat	61	42	42	32
60 lat i więcej	34	32	23	24

Zródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie

Wśród osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie w latach 2017-2020 dominowały osoby zamieszkujące tereny miejskie – w 2017 r. stanowiły 65,3% badanej populacji (130 niepełnosprawnych), w 2018 r. stanowiły 68,2% badanej populacji (112 niepełnosprawnych), w 2019 r. stanowiły 59,8% badanej populacji (76 niepełnosprawnych), natomiast w 2020 r. 62,3% (71 niepełnosprawnych). Powyższe dane obrazuje tabela 18.

Tabela 19. Liczba osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie w latach 2017-2020 z podziałem na miejsce zamieszkania

Wyszczególnienie	Rok			
	2017	2018	2019	2020
	Liczba osób			
Wieś	69	52	51	43
Miasto	130	112	76	71
Razem	199	164	127	114

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie

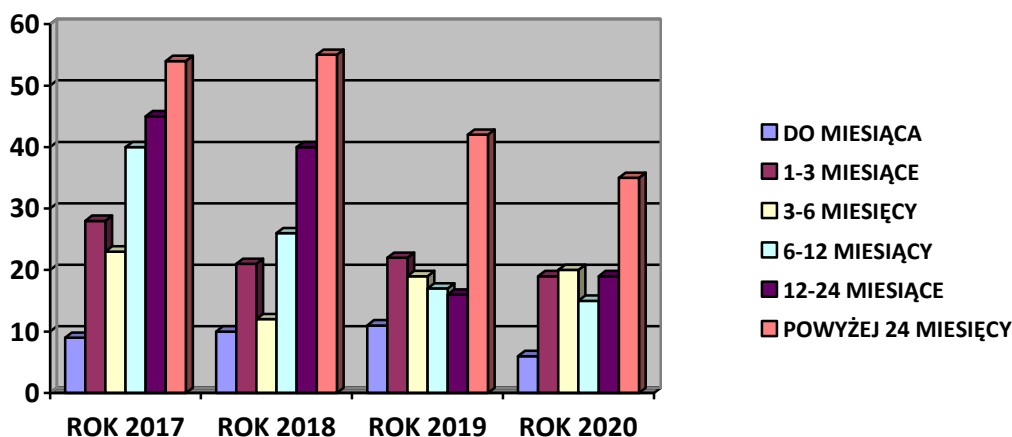
Dane dotyczące osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie w latach 2017-2020 wskazują, że w tej grupie dominowały osoby niepełnosprawne z wykształceniem poniżej podstawowego/podstawowym oraz zasadniczym zawodowym. Najmniej liczną grup osób niepełnosprawnych stanowiły osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym. Szczegółowe dane dotyczące poziomu wykształcenia ww. populacji osób niepełnosprawnych prezentuje tabela 19.

Tabela 20. Liczba osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie w latach 2017-2020 z podziałem na wykształcenie

Wyszczególnienie	Rok			
	2017	2018	2019	2020
Poniżej podstawowego/podstawowe	60	52	46	43
Gimnazjalne	2	3	4	3
Zasadnicze zawodowe	68	53	44	35
Średnie ogólnokształcące	13	13	5	9
Pomaturalne/policealne	39	28	23	17
Wyższe	17	15	5	7

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie

Wykres 1. Liczba osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie w latach 2017-2020 z uwzględnieniem czasu pozostawania bez pracy

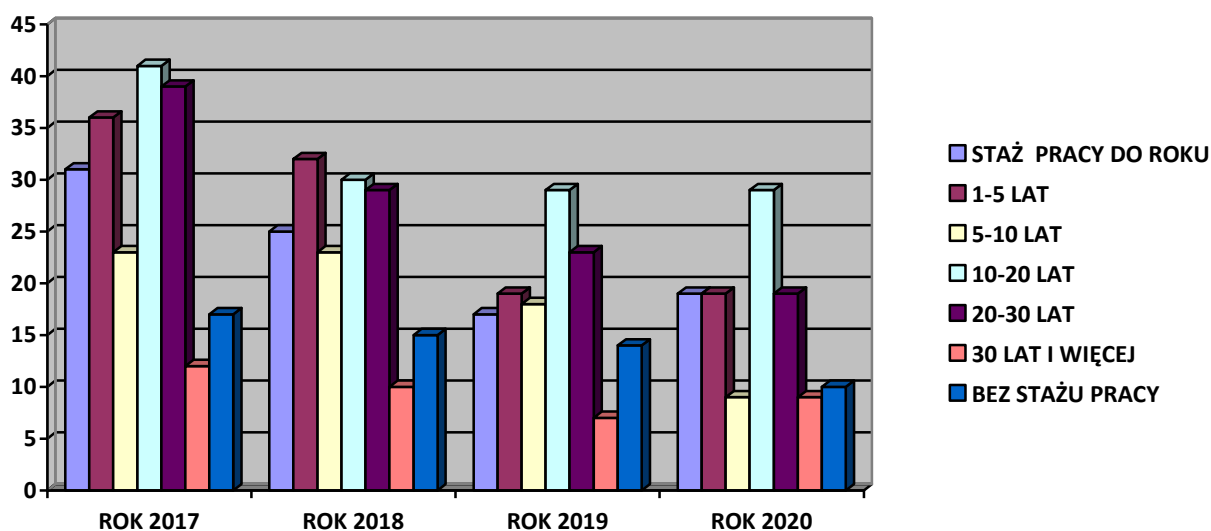

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie

Analizując powyższy wykres można zauważyć, że w latach 2017-2020 największą grupę osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie stanowiły osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy – w 2020 r. ta grupa liczyła 35 osób. Drugą co do liczebności grupę stanowiły osoby niepełnosprawne, które pozostawały 12-24 miesięcy bez zatrudnienia. Najmniej osób niepełnosprawnych można było zaobserwować w grupie bezrobotnych pozostających do 1 miesiąca bez pracy.

Zgromadzone dane pozwoliły ustalić, iż w latach 2017-2020 liczba osób niepełnosprawnych długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie zmniejszała się – w 2017 r. grupa ta liczyła 137 osób, w 2018 r. 116 osób, w 2019 r. 80 osób, natomiast w 2020 r. 69 osób, co oznacza, że zmniejszyła się o 49,4% w porównaniu do 2017 r.

Wykres 2. Liczba osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie w latach 2017-2020 z uwzględnieniem stażu pracy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie

Powyższy wykres obrazuje strukturę stażu pracy w populacji osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie w latach 2017-2020. Dane wskazują, że wśród ww. populacji dominowały osoby niepełnosprawne z 10-20-letnim stażem pracy – w 2020 r. grupa liczyła 29 osób niepełnosprawnych. Najmniej liczebną grupę stanowiły osoby niepełnosprawne bez stażu pracy – w 2020 r. liczyła ona 10 osób.

Analizowane dane pozwoliły ustalić, że w latach 2017-2020 malała liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy, które podjęły zatrudnienie. W 2017 r. liczba ww. populacji wyniosła 45, a w 2020 r. wyniosła 26, co oznacza spadek o 42,2%. Szczegółowe dane prezentuje poniższa tabela.

Tabela 21. Liczba osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie, które w latach 2017-2020 podjęły zatrudnienie

Wyszczególnienie	Rok			
	2017	2018	2019	2020
Liczba osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności zarejestrowanych w PUP, które podjęły pracę	45	43	38	26

Zródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie

Zgromadzone dane pozwoliły ustalić, że w latach 2017-2020 w powiecie stargardzkim stale zmniejszała się liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie, które pobierały zasiłek dla bezrobotnych pierwszy raz, jak i po raz kolejny, co przedstawia tabela 21.

Tabela 22. Liczba osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności z prawem do zasiłku dla bezrobotnych w latach 2017-2020 pobierające zasiłek dla bezrobotnych po raz pierwszy/ po raz kolejny

Wyszczególnienie	Rok			
	2017	2018	2019	2020
Liczba osób niepełnosprawnych pobierających zasiłek dla bezrobotnych po raz pierwszy	7	5	3	3
Liczba osób niepełnosprawnych pobierających zasiłek dla bezrobotnych po raz kolejny	16	14	16	11

Zródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie

VII. Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych w powiecie stargardzkim

Nadrzędnym celem rehabilitacji osób niepełnosprawnych jest przygotowanie ich do życia i pracy oraz włączenie do życia społecznego, w miarę ich możliwości. Dlatego też poszczególne elementy rehabilitacji wzajemnie się determinują. Zgodnie z zapisami art. 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, rehabilitacja zawodowa „ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy”.

3. Rehabilitacja zawodowa

Publiczne służby zatrudnienia realizują krajowe plany działań na rzecz zatrudnienia za pomocą instrumentów aktywnej polityki rynku pracy, która przyczynia się do aktywizacji zawodowej bezrobotnych, zmniejszenia niedopasowań strukturalnych na rynku pracy i zwiększenia produktywności zasobów pracy. Działania te obejmują również grupę osób niepełnosprawnych. Powiatowy Urząd Pracy w Stargardzie posiada liczne instrumenty rynku pracy oraz wsparcia dla osób bezrobotnych, w tym osób z niepełnosprawnościami, które umożliwiają podnoszenie kwalifikacji zawodowych, przez co osoby te mają szansę na bycie aktywnymi zawodowo.

Jak wynika ze zgromadzonych danych w latach 2017-2019 osoby z niepełnosprawnościami zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie korzystały z formy wsparcia w postaci bonu szkoleniowego. Dokonane analizy pozwoliły ustalić, że najwięcej osób

z niepełnosprawnościami skorzystało z bonu szkoleniowego w 2017 r., tj. 6 osób, w tym 3 kobiety i 3 mężczyzn. W 2020 r. osoby z niepełnosprawnościami nie skorzystały z żadnej formy wsparcia (bon szkoleniowy, studia podyplomowe, finansowanie egzaminów i licencji). Poniższa tabela przedstawia liczbę osób niepełnosprawnych korzystających z ww. wsparcia, źródło jego finansowania oraz przeznaczone na ten cel środki finansowe w latach 2017-2019.

Tabela 23. Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie korzystających z bonu szkoleniowego w latach 2017-2019 z uwzględnieniem liczby osób korzystających, ich płci, źródeł finansowania, kwoty finansowania

Wyszczególnienie	Rok					
	2017		2018		2019	
Fundusz Pracy						
liczba osób	K	M	K	M	K	M
	3	2	0	2	1	1
Kwota dofinansowania	1 930,00 zł		320,00 zł		360,00 zł	
EFS RPO WZ						
	K	M	K	M	K	M
	0	1	0	1	0	0
	589,95 zł		540,00 zł		-	

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie

Aktywna polityka rynku pracy jest również realizowana przez takie instrumenty, jak dofinansowanie do podjęcia działalności gospodarczej rolniczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej, wyposażenia stanowiska pracy, prace interwencyjne, roboty publiczne czy staże. W latach 2017-2020 ww. wsparcie było skierowane do osób z niepełnosprawnościami z terenu powiatu stargardzkiego, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 24. Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie i korzystających z instrumentów rynku pracy – dofinansowanie do podjęcia działalności gospodarczej oraz dofinansowanie wyposażenia stanowiska pracy w latach 2017-2020

Rok	Źródła finansowania	Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z instrumentów rynku pracy	Wysokość środków finansowych
Działalność gospodarcza			
2017	EFS POWER	1	20 000,00 zł
	EFS RPO	2	40 000,00 zł
	PFRON	1	45 000,00 zł
	Razem	4	105 000,00 zł
2018	EFS RPO	1	17 602,22 zł
	Razem	1	17 602,22 zł
2019	EFS RPO	1	20 000,00 zł
	PFRON	2	44 485,57 zł
	Razem	3	64 485,57 zł

2020	PFRON	1	30 100,00 zł
	Razem	1	30 100,00 zł
Wyposażenie stanowiska pracy			
2017	PFRON	1	40 000,00 zł
	Razem	1	40 000,00 zł
2018	EFS RPO	1	16 260,16 zł
	PFRON	1	40 000,00 zł
	Razem	2	56 260,16 zł
2019	EFS RPO	2	32 520,32 zł
	PFRON	1	40 000,00 zł
	Razem	3	72 520,32 zł
2020	EFS RPO	1	25 000,00 zł
	PFRON	1	13 441,63 zł
	Razem	2	38 441,63 zł
Prace interwencyjne			
2017	FP	4	23 155,69 zł
2018	FP	5	29 361,20 zł
2019	FP	1	5 906,40 zł
2020	-	0	0,00 zł
Roboty publiczne			
2017	FP	5	84 993,66 zł
2018	FP	7	76 214,07 zł
2019	FP	3	44 485,57 zł
2020	FP	3	42 846,88 zł
Staże			
2017	FP	1	1 580,19 zł
	EFS POWER	4	34 420,35 zł
	EFS RPO	3	16 655,07 zł
	Razem	8	52 655,61 zł
2018	FP	1	2 818,57 zł
	EFS RPO	4	27 293,57 zł
	Razem	5	30 112,14 zł
2019	FP	2	12 836,40 zł
	EFS RPO	2	13 651,52 zł
	Razem	4	26 487,92 zł
2020	EFS POWER	2	17 763,20 zł

Zródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie

Dane zawarte w tabeli 23 wskazują, że spośród dostępnych instrumentów rynku pracy najwięcej środków finansowych dla osób z niepełnosprawnościami przeznaczono w 2017 r. na podjęcie działalności gospodarczej – kwotę w wysokości 105 000,00 zł, a wsparcie otrzymały 4 osoby niepełnosprawne będące mieszkańcami powiatu stargardzkiego. W latach 2017-2020 najwięcej osób z niepełnosprawnościami skorzystało ze stażów – łącznie 19 osób.

W odniesieniu do rehabilitacji zawodowej istotne znaczenie ma tworzenie Zakładów Aktywności Zawodowej, które są wyodrębnionymi organizacyjnie i finansowo jednostkami tworzonymi w celu zatrudnienia osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego i umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną. Na terenie Miasta Stargardu funkcjonuje Zakład Aktywności Zawodowej „Centralna Kuchnia”, który funkcjonuje od 2000 r., a jego organizatorem jest Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Stargardzie. Jednostka prowadzi działalność w zakresie gastronomii, organizacji imprez, pielęgnacji terenów zielonych, a także w ramach jej funkcjonowania utworzono palarnię kawy. Na dzień 31 grudnia 2020 r. Zakład Aktywności Zawodowej „Centralna Kuchnia” zatrudniał 106 osób, w tym 81 osób z niepełnosprawnością.

4. Rehabilitacja społeczna i aktywność wspomagająca proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami

Rehabilitacja społeczna to jeden z istotniejszych aspektów działań kierowanych do osób z niepełnosprawnością. Wynika to z przeświadczenia o potrzebie takiej aktywizacji, której efektem będzie zapobieganie wykluczeniu społecznemu, jak również pełniejsze uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.

Rehabilitacja społeczna jest realizowana przede wszystkim poprzez:

- wyrabianie u osoby niepełnosprawnej zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej,
- wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidację barier, zwłaszcza architektonicznych, transportowych, urbanistycznych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji,
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Dążąc do integracji osób z niepełnosprawnościami oraz ułatwienia tej populacji codziennego funkcjonowania powiat stargardzki w latach 2017-2020 wykorzystywał środki Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych, dofinansowując liczne działania na rzecz rehabilitacji społecznej i formy aktywności wspomagającej proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych

Za realizowanie i koordynowanie ww. działań odpowiada Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie.

2.1 Turnusy rehabilitacyjne

Turnusy rehabilitacyjne są zorganizowaną formą aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku. Celem uczestnictwa w turnusie jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi poprzez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań. Turnusy rehabilitacyjne odbywają się w ośrodkach, które posiadają wpis Wojewody uprawniający do organizowania turnusów a program powinien zawierać elementy rehabilitacji zgodnej z rodzajem schorzenia uczestnika.

W Powiecie Stargardzkim osoby z niepełnosprawnościami korzystają rokrocznie z dofinansowania do turnusu rehabilitacyjnego. Z tej formy wsparcia najmniej osób skorzystało w 2020 r. – 88 osób z niepełnosprawnościami i 51 opiekunów, co wynikało bezpośrednio z sytuacji epidemicznej w kraju. Dane dotyczące liczby osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów, którzy otrzymali dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych w latach 2017-2020 w powiecie stargardzkim przedstawia poniższa tabela.

Tabela 25. Liczba osób niepełnosprawnych i ich opiekunów, które otrzymały dofinansowanie ze środków PFRON do turnusów rehabilitacyjnych w latach 2017-2020 w powiecie stargardzkim

Wyszczególnienie	Rok			
	2017	2018	2019	2020
Osoby dorosłe	287	289	186	63
Dzieci i młodzież	57	40	43	25
Razem	344	329	229	88
Opiekunowie osób dorosłych	114	104	91	27
Opiekunowie dzieci i młodzieży	55	34	40	24
Razem	169	138	131	51
Zaplanowana kwota dofinansowania w złotych	433 209,00	422 574,00	396 207,00	181 178,00
Wydatkowana kwota dofinansowania w złotych	429 833,00	422 574,00	396 207,00	173 465,00

Zródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

2.2 Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych

Bariery architektoniczne to wszelkie utrudnienia występujące w budynku i w jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodne przemieszczanie się osobom niepełnosprawnym. Bariery w komunikowaniu się to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniającej osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się lub /i przekazywanie informacji. Bariery techniczne to przeszkody wynikające z braku zastosowania lub niedostosowania odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności, przedmiotów lub urządzeń. Likwidacja tej bariery powoduje bardziej sprawne działanie osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie i umożliwia bardziej wydajne jej funkcjonowanie.

Zgromadzone dane pozwoliły ustalić, że w latach 2017-2020 stale wzrastała wydatkowana kwota dofinansowania ze środków PFRON do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych. W 2020 r. wydatkowana kwota dofinansowania wrosła

o 228 104,75 zł w porównaniu do 2017 r. i wyniosła łącznie 452 735,75 zł. Powyższe dane przedstawia tabela 25.

Tabela 26. Kwota planowana i wydatkowana ze środków PFRON na likwidację barier w latach 2017-2020 w powiecie stargardzkim

Wyszczególnienie	Rok			
	2017	2018	2019	2020
Planowana kwota dofinansowania	236 800,00 zł	229 401,00 zł	260 360,00 zł	461 822,00 zł
Wydatkowana kwota dofinansowania	224 631,00 zł	228 740,00 zł	258 489,00 zł	452 735,75 zł

Zródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

Dane zawarte w tabeli 26 wskazują, że w latach 2017-2020 największą kwotę dofinansowania ze środków PFRON przeznaczano na likwidację barier architektonicznych – w 2020 r. dofinansowanie otrzymało 50 osób niepełnosprawnych na łączną kwotę 307 042,88 zł.

Tabela 27. Dofinansowanie ze środków PFRON do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w latach 2017-2020 w powiecie stargardzkim

Wyszczególnienie	Rok			
	2017	2018	2019	2020
Likwidacja barier architektonicznych				
Liczba osób	36	27	33	50
Kwota dofinansowania	171 205,00 zł	135 618,00 zł	137 847,00 zł	307 042,88 zł
Likwidacja barier w komunikowaniu się				
Liczba osób	20	14	30	18
Kwota dofinansowania	38 311,00 zł	43 412,00 zł	87 053,00 zł	48 976,12 zł
Likwidacja barier technicznych				
Liczba osób	9	26	19	39
Kwota dofinansowania	15 115,00 zł	49 710,00 zł	33 589,00 zł	96 716,75 zł
Razem likwidacja barier				
Liczba osób	65	67	82	107
Kwota dofinansowania	224 631,00 zł	228 740,00 zł	258 489,00 zł	452 735,75 zł

Zródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

2.3 Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

Sprzęt rehabilitacyjny to sprzęt wspomagający usprawnienie zaburzonych funkcji organizmu lub wspomagający proces rehabilitacji. Do sprzętu rehabilitacyjnego można zaliczyć wszelkie urządzenia, których wybór zależy od rodzaju niepełnosprawności i od indywidualnych uwarunkowań psychofizycznych osób niepełnosprawnych, które będą korzystały z tego sprzętu np.: łóżko rehabilitacyjne, rower rehabilitacyjny. Przedmioty ortopedyczne to sprzęty, które niezbędne są osobie niepełnosprawnej w przypadku trwałej niepełnosprawności, w okresie choroby lub usprawnienia leczniczego (są nimi m.in.: protezy, kule łokciowe, wózki inwalidzkie, ortezy).

Środki pomocnicze to środki, które ułatwiają w znacznym stopniu, bądź umożliwiają, funkcjonowanie osoby niepełnosprawnej w środowisku społecznym (są nimi np.: pomoce optyczne dla niedowidzących, aparaty słuchowe, cewniki, pieluchomajtki). Dofinansowanie zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych w ostatnich latach stało się jednym z kluczowych zadań powiatu, związanych ze wsparciem codziennego funkcjonowania osób z niepełnosprawnością oraz procesem ich usprawniania w warunkach domowych.

Dane za lata 2017-2020 pokazują tendencję wzrostową jeżeli chodzi o liczbę pozytywnie rozpatrzonych wniosków o dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz wydatkowaną kwotę środków PFRON na realizację tego zadania. W 2020 r. kwota dofinansowania w ww. obszarze wzrosła o 46,3% w stosunku do 2017 r. i wyniosła łącznie 556 575,97 zł. Powyższe dane prezentuje tabela 27.

Tabela 28. Dofinansowanie ze środków PFRON do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2017-2020 w powiecie stargardzkim

Wyszczególnienie	Rok			
	2017	2018	2019	2020
	Liczba pozytywnie rozpatrzonych wniosków			
Sprzęt rehabilitacyjny	25	28	23	31
Łączna kwota dofinansowania w złotych	37 738,00	40 075,10	40 055,00	76 454,81
Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	611	633	452	670
Łączna kwota dofinansowania W złotych	380 373,00	426 226,90	452 202,00	556 575,97

Zródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

Od 2020 roku w Stargardzie działa wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego, Wypożyczalnia mieści się w budynku ośrodka rehabilitacji przy ul. Staszica w Stargardzie, udostępniając sprzęt osobom potrzebującym takiej formy wsparcia. Obsługę wypożyczalni zapewnia Biuro Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego. W ofercie wypożyczalni znalazły się rowery trójkołowe, wózki inwalidzkie oraz balkoniki ortopedyczne i kule, a więc sprzęt pierwszej potrzeby dla osób dotkniętych niepełnosprawnością. Biorąc pod uwagę sytuację finansową niepełnosprawnych, możliwość bezpłatnego wypożyczenia sprzętu stanowi dla nich ułatwienie w życiu codziennym. Część osób ubiegających się o dofinansowanie kupna sprzętu tego typu, może skorzystać z wypożyczalni do czasu załatwienia wszelkich formalności, związanych z pokryciem kosztów zakupu, m.in. w ramach refundacji ze środków PFRON.

W 2020 r. z wypożyczalni skorzystało łącznie 9 osób, w tym 8 osób które posiadały orzeczenie o stopniu niepełnosprawności i jedna osoba nieposiadająca orzeczenia. Wśród wypożyczanych sprzętów były: rowery trójkołowe, balkoniki oraz wózek inwalidzki.

2.4 Sport, kultura, rekreacja i turystyka osób niepełnosprawnych

Organizacja sportu, kultury, rekreacji i turystyki dla osób niepełnosprawnych odgrywa bardzo ważną rolę w procesie rehabilitacji osób z niepełnosprawnością. Powyższe działania zwiększając aktywność, przyspieszają proces integracji społecznej. Upowszechnianie **sportu** pozwala nabywać i podnosić sprawną fizyczną osób niepełnosprawnych. Poza tym sport, jako

element zdrowego stylu życia chroni zdrowie i ogranicza skutki niepełnosprawności. Z kolei rozpowszechnianie **kultury** wśród niepełnosprawnych umożliwia tym osobom korzystanie z dóbr dziedzictwa narodowego. Jest to ambitna forma spędzania czasu o szerokich walorach poznawczych i kształcących. Organizowanie **rekreacji** umożliwia wytchnienie, odpoczynek od pracy, co zapobiega przemęczeniu i tym samym służy ochronie zdrowia. Turystyka stanowi aktywne formy spędzania wolnego czasu. Realizowana jest w postaci wyjazdów poza miejsce stałego zamieszkania lub wędrowki w celach krajoznawczych.

W latach 2017-2020 wśród organizacji pozarządowych oraz jednostek organizacyjnych działających na terenie powiatu stargardzkiego dużym zainteresowaniem cieszyło się dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych. Poniższa tabela prezentuje liczbę podmiotów, które otrzymały dofinansowanie, liczbę dofinansowanych zadań oraz łączną wysokość wydatkowanego dofinansowania ze środków PFRON.

Tabela 29. Dofinansowanie ze środków PFRON organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych w latach 2017-2020 w powiecie stargardzkim

Wyszczególnienie	Rok			
	2017	2018	2019	2020
Liczba podmiotów, które otrzymały dofinansowanie	12	12	14	13
Liczba dofinansowanych zadań	28	30	31	39
Kwota wydatkowanego dofinansowania	64 384,00 zł	76 587,80 zł	92 013,00 zł	39 932,32 zł

Zródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

Jak wynika z danych zawartych w tabeli 28 w latach 2017-2020 liczba podmiotów, które otrzymały dofinansowanie utrzymywała się na podobnym poziomie, ponadto obserwuje się tendencję wzrostową jeżeli chodzi o liczbę dofinansowanych zadań, w 2020 r. liczba ta wzrosła o 11 w porównaniu do 2017 r. i wyniosła 39. W ujęciu czteroletnim, największą kwotę na realizację tego zadania wydatkowano w 2019 r. - 92 013,00 zł.

2.5 Działalność warsztatów terapii zajęciowej

Warsztaty terapii zajęciowej to wyodrębnione organizacyjnie i finansowo placówki, stwarzające osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy, możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Celem działania warsztatów jest rehabilitacja, zmierzająca do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności niezbędnych do możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia w środowisku. Realizacja przez warsztat powyższego celu, odbywa się poprzez:

- rozwijanie umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej,
- rozwijanie umiejętności przy zastosowaniu różnych technik terapii zajęciowej,
- rozwijanie psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy,

- przygotowanie do życia w środowisku społecznym, m. in. przez rozwój umiejętności planowania i komunikowania się, dokonywania wyborów, decydowania o swoich sprawach oraz innych umiejętności niezbędnych w zależnym życiu, a także poprawę kondycji psychicznej.

Warsztaty przeznaczone są dla osób z upośledzeniem umysłowym i innymi, współistniejącymi dysfunkcjami. Uczestnikiem warsztatu może być każda osoba niepełnosprawna (od 16 roku życia) posiadająca orzeczenie o stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem do terapii zajęciowej. Koszty działalności warsztatów terapii zajęciowej finansowane ze środków PFRON stanowią 90 % kosztów ogółem. Pozostałe 10 % kosztów pokrywa samorząd powiatowy.

Uczestnictwo osób niepełnosprawnych w tej formie aktywności ma pozwolić im na powrót lub wejście w życie społeczne i zawodowe. Proces przywracania do życia w społeczności lokalnej osób niepełnosprawnych będzie w pełni skuteczny tylko wtedy, gdy rehabilitacja społeczna prowadzona będzie kompleksowo. Należy tworzyć takie warunki, aby osoby niepełnosprawne mogły uczestniczyć we wszystkich możliwych przejawach życia społecznego, efekt rehabilitacji leczniczej wspierać należy rehabilitacją społeczną, a w dalszej kolejności rehabilitacją zawodową.

Na terenie powiatu stargardzkiego funkcjonują dwa warsztaty terapii zajęciowej, tj. w Stargardzie i w Dzwonowie. Zgodnie z art. 10 ust. 6 ww. ustawy powiat, którego mieszkańcy są uczestnikami rehabilitacji w warsztacie działającym na terenie innego powiatu, jest obowiązany do pokrywania kosztów rehabilitacji w odniesieniu do swoich mieszkańców, w części nieobjętej dofinansowaniem ze środków Funduszu, w wysokości i na zasadach określonych w porozumieniu zawartym z powiatem, na terenie, którego działa warsztat.

Na przestrzeni lat 2017-2020 Powiat Stargardzki zawarł łącznie pięć porozumień, w tym trzy z Gminą Miasto Szczecin i dwa porozumienia z Powiatem Choszczeńskim tym samym pokrywając koszty uczestnictwa 9 mieszkańców Powiatu Stargardzkiego w warsztatach terapii zajęciowej znajdujących się na terenie innych powiatów w łącznej wysokości 18 589,15 zł. Dane dotyczące liczby uczestników warsztatów terapii zajęciowej oraz ich finansowania w omawianym okresie przedstawia tabela 29.

Tabela 30. Liczba uczestników – mieszkańców powiatu stargardzkiego oraz finansowanie warsztatów terapii zajęciowej w latach 2017-2020

Wyszczególnienie	Rok			
	2017	2018	2019	2020
WTZ w Stargardzie				
PFRON 90%	719 820,00 zł	746 820,00 zł	814 320,00 zł	922 320,00 zł
Powiat 10%	79 980,00	82 980,00 zł	90 480,00 zł	102 480,00
100%	799 800,00 zł	829 800,00 zł	904 800,00 zł	1 024 800,00 zł
Liczba uczestników – mieszkańców powiatu stargardzkiego	45	45	45	45
WTZ w Dzwonowie				
PFRON 90%	639 840,00 zł	663 840,00 zł	723 840,00 zł	819 840,00 zł

Powiat 10%	71 094,00 zł	73 760,00 zł	80 426,00 zł	91 093,00 zł
100%	710 934,00 zł	737 600,00 zł	804 266,00 zł	910 933,00 zł
Liczba uczestników – mieszkańców powiatu stargardzkiego	40	40	40	40
WTZ w Szczecinie				
PFRON 90%	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł
Powiat 10%	0,00 zł	0,00 zł	1 698,76 zł	2 277,33 zł
100%	0,00 zł	0,00 zł	1 698,76 zł	2 277,33 zł
Liczba uczestników – mieszkańców powiatu stargardzkiego	0	0	1	1
WTZ w Choszczynie				
PFRON 90%	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł
Powiat 10%	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	14 613,06 zł
100%	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	14 613,06 zł
Liczba uczestników – mieszkańców powiatu stargardzkiego	0	0	0	7
Środki PFRON razem	1 359 660,00 zł	1 410 660,00 zł	1 538 160,00 zł	1 742 160,00 zł
Środki Powiatu razem	151 074,00 zł	156 740,00 zł	172 604,76 zł	210 463,39 zł
100% Razem	1 510 734,00 zł	1 567 400,00 zł	1 710 764,76 zł	1 952 623,39 zł

Zródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

2.6 Pilotażowy program „Aktywny Samorząd”

Powiat Stargardzki w latach 2017–2020 realizował pilotażowy program „Aktywny Samorząd”, którego głównym celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji, co umożliwia samorządom aktywniejsze włączenie się w działania na rzecz osób z niepełnosprawnością. Program w okresie przeprowadzonej analizy uległ znacznym zmianom. W roku 2019 Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych rozszerzył ofertę programową poszerzając możliwości udzielenia wsparcia ze względu na rodzaj niepełnosprawności. Na przełomie ww. lat wzrastały również kwoty wypłacanego dofinansowania.

Obecnie program obejmuje następujące zadania:

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową:

Obszar A – likwidacja bariery transportowej:

- pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
- pomoc w uzyskaniu prawa jazdy,

Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

- pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz programowania,
- dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,

- pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego.

Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:

- pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- pomoc w zakupie protezy kończyny w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
- pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
- pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego.

Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki da osoby zależnej.

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Wysokość wydatków na realizację Programu „Aktywny Samorząd” w latach 2017-2020 obrazuje tabela 30.

Tabela 31. Wysokość wydatków na realizację programu „Aktywny Samorząd” w latach 2019-2020 w powiecie stargardzkim

Wyszczególnienie	Rok			
	2017	2018	2019	2020
	Moduł I			
ilość zawartych umów	42	35	68	54
wypłacona kwota dofinansowania	224 628,80 zł	185 707,00 zł	318 984,49 zł	423 582,80 zł
	Moduł II			
ilość zawartych umów	36	27	36	51
wypłacona kwota dofinansowania	70 546,00 zł	62 399,00 zł	94 646,00 zł	162 407,00 zł

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

2.7 Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi

Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi udzielana była przez PFRON w ramach Modułu III. Pomoc skierowana została do osób, które w okresie od dnia 9 marca 2020 r. do dnia 16 listopada 2020 r. (pierwotnie do 4 września 2020 r.) utraciły na skutek wystąpienia sytuacji kryzysowych spowodowanych chorobami zakaźnymi możliwość korzystania z opieki świadczonej w placówce rehabilitacyjnej (przez okres co najmniej 5 kolejnych następujących po sobie dni roboczych). Pomoc udzielana była w formie dofinansowania poniesionych kosztów związanych z zapewnieniem opieki w warunkach domowych.

Ze względu na panującą w kraju sytuację epidemiczną, został wydłużony okres w którym adresaci programu zostali objęci pomocą. Data zakończenia wsparcia w ramach programu z 4 września 2020 r. została wydłużona do 16 listopada 2020 r.

Pomoc finansowa w ramach Modułu III programu skierowana została do osób niepełnosprawnych, które w czasie obowiązywania programu były:

- uczestnikami warsztatów terapii zajęciowej;
- uczestnikami środowiskowych domów samopomocy, funkcjonujących na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej;
- podopiecznymi dziennych domów pomocy społecznej, funkcjonujących na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej;
- podopiecznymi placówek rehabilitacyjnych, których działalność finansowana jest ze środków PFRON na podstawie art. 36 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- uczestnikami programów zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą PFRON i w ramach tych programów korzystają ze wsparcia udzielanego przez placówki rehabilitacyjne;
- pełnoletnimi (od 18 do 25 roku życia) uczestnikami zajęć rewalidacyjno-wychowawczych organizowanych zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim;
- pełnoletnimi (od 18 do 24 roku życia) wychowankami specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych oraz specjalnych ośrodków wychowawczych, funkcjonujących na podstawie ustawy Prawo oświatowe.

Tabela 32. Wysokość wydatków na realizację programu Moduł III „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi” w roku 2020 w powiecie stargardzkim

Moduł III Rok 2020	
Ilość złożonych wniosków	361
Wnioskodawcy, którym udzielono wsparcia	186
Wyplacona kwota dofinansowania	405 000,00 zł

Zródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

VIII. Wyrównywanie różnic między regionami III

Celem strategicznym programu „Wyrównywanie różnic między regionami III” jest wyrównywanie szans oraz zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji zawodowej i społecznej ze szczególnym uwzględnieniem osób zamieszkujących regiony słabiej rozwinięte gospodarczo i społecznie. Dofinansowanie z programu obejmuje kilka obszarów, na przestrzeni lat obszary były rozszerzane, w 2020 roku, program mógł być realizowany w następujących obszarach:

- obszar B – likwidacja barier w urzędach, placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania;
- obszar C – tworzenie spółdzielni socjalnych osób prawnych;
- obszar D – likwidacja barier transportowych;
- obszar E – dofinansowanie wymaganego wkładu własnego w projektach dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób niepełnosprawnych;
- obszar F – tworzenie warsztatów terapii zajęciowej;

Beneficjentami programu są:

- dla obszaru B (likwidacja barier w urzędach, placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania) – powiaty lub podmioty, które prowadzą placówki edukacyjne lub środowiskowe domy samopomocy;
- dla obszaru C (tworzenie spółdzielni socjalnych osób prawnych) – gminy, powiaty, organizacje pozarządowe;
- dla obszaru D (likwidacja barier transportowych):
 - placówki służące rehabilitacji osób niepełnosprawnych prowadzone przez: organizacje pozarządowe, gminy lub powiaty,
 - jednostki prowadzące warsztaty terapii zajęciowej;
- dla obszaru E (dofinansowanie wymaganego wkładu własnego w projektach dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób niepełnosprawnych) – gminy, powiaty oraz organizacje pozarządowe;
- dla obszaru F (tworzenie warsztatów terapii zajęciowej) – jednostki samorządu terytorialnego lub organizacje pozarządowe;

W latach 2017-2020 wypłacono dofinansowanie na realizację 7 wniosków. Informacja dotycząca realizacji Programu „Wyrównywania różnic między regionami III” przedstawia poniższa tabela.

Tabela 33. Realizacja programu wyrównywanie różnic między regionami III w latach 2017-2020 w powiecie stargardzkim.

Wnioskodawca	Obszar	Zakres zadania	Środki PFRON przyznane zgodnie z umową	Wypłacona kwota dofinansowania
lata 2016 - 2017				
Towarzystwo Rozwoju Gminy Marianowo	obszar D	zakup busa do przewozu osób niepełnosprawnych	70 000,00 zł	70 000,00 zł
lata 2018 - 2019				
Gmina Miasto Stargard na rzecz Szkoły Podstawowej Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi	obszar B	przystosowanie łazienki oraz zakup windy wewnętrznej	85 599,20 zł	77 099,68 zł

Środowiskowy Dom Samopomocy w Stargardzie	obszar D	zakup busa do przewozu osób niepełnosprawnych	80 000,00 zł	80 000,00 zł
lata 2019 - 2020				
Szkoła Podstawowa Specjalna im. Juliana Tuwima w Stargardzie	obszar B	modernizacja toalety i łazienki	umowa nie została podpisana ze względu na zbyt niską wartość dofinansowania zaproponowaną przez PFRON	
Gmina Suchań Dzienny Dom Senior +	obszar D	zakup busa do przewozu osób niepełnosprawnych	umowa nie została podpisana ze względu na zbyt niski wkład własny gminy	
lata 2020-2021				
Szkoła Podstawowa Specjalna im. Juliana Tuwima w Stargardzie	obszar B	modernizacja łazienki i toalety dla chłopców	57 357,96 zł	57 357,96 zł
Gmina Chociwiel na rzecz Zespołu Placówek Oświatowych w Chociwlu	obszar B	wykonanie podjazdu	38 982,97 zł	38 982,97 zł
Starostwo Powiatowe w Stargardzie	obszar B	likwidacja barier w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania w budynku Starostwa Powiatowego w Stargardzie	4 764,06 zł	4 756,06
Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Stargardzie	obszar F	modernizacja warsztatu terapii zajęciowej, zakup maszyny do nadruków	41 627,80 zł	39 123,97 zł

Zródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

IX. Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych jest organem opiniodawczo–doradczym w sprawach dotyczących osób z niepełnosprawnościami. Podstawą prawną działania Rady jest art. 44b i 44c ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2003 r. w sprawie organizacji oraz trybu działania wojewódzkich i powiatowych społecznych rad do spraw osób niepełnosprawnych.

W skład Rady wchodzi osoby będące przedstawicielami organizacji pozarządowych oraz przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami na terenie Powiatu Stargardzkiego.

Zarządzeniem Nr 105/15 Starosty Stargardzkiego z dnia 25 września 2015 r. została powołana Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych działająca w latach 2015 – 2019.

Zarządzeniem Nr 130/19 Starosty Stargardzkiego z dnia 4 listopada 2019 r. została powołana Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych na kadencję obejmującą lata 2019-2023.

Do zakresu działania Rady należy:

- inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz realizacji praw osób niepełnosprawnych,
- opiniowanie projektów powiatowych programów dotyczących działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
- ocena realizacji programów,
- opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Działalność Powiatowej Społecznej Rady do spraw Osób Niepełnosprawnych koordynowana była przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie.

Tabela 33 przedstawia liczbę posiedzeń rady w latach 2017-2020.

Tabela 34. Liczba posiedzeń Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Stargardzkim w latach 2017-2020

Wyszczególnienie	Rok			
	2017	2018	2019	2020
Liczba posiedzeń	4	4	7	5

Zródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

X. Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami na terenie powiatu stargardzkiego

- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło nr 2 w Chociwlu,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy w Stargardzie,
- Polski Związek Głuchych Terenowy Ośrodek Rehabilitacji i Wsparcia Społecznego Niesłyszących w Stargardzie,
- Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Koło Terenowe w Chociwlu,
- Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Koło Terenowe w Stargardzie,
- Oddział Krajowego Towarzystwa Autyzmu, Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Stargardzie,
- Stargardzkie Stowarzyszenie Chorych na SM w Stargardzie,
- Polski Związek Niewidomych Koło Terenowe w Stargardzie,
- Uniwersytet Trzeciego Wieku w Stargardzie,
- Stowarzyszenie Nauczycieli i Rodziców Dzieci ze Specjalnymi Potrzebami Edukacyjnymi w Stargardzie,
- Liga Kobiet Polskich w Stargardzie,
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Oddział Miejski Koło Nr 1 w Stargardzie,

- Stowarzyszenie Amazonek „Stokrotka” w Stargardzie,
- Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Stargardzie,
- Polski Związek Głuchych Koło w Stargardzie,
- Szczecińskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Chorobą Parkinsona w Stargardzie,
- Stowarzyszenie Potrzebny Dom w Stargardzie,
- Stowarzyszenie Edukacja – Zdrowie - Aktywność w Stargardzie,
- Fundacja „Nowe Możliwości” prowadząca Warsztat Terapii Zajęciowej w Dzwonowie,
- Fundacja „Nasz Dobry Świat” w Dobrzanach,
- Fundacja „Pod Aniołem” w Dobrzanach,
- Fundacja „Wspólnota Serc” w Stargardzie,
- Fundacja na rzecz Ochrony Zdrowia Psychicznego „Pracownia” w Stargardzie,
- Fundacja „Cegielka” w Stargardzie.

XI. Analiza SWOT

W celu wyznaczenia właściwych i koniecznych działań na rzecz osób niepełnosprawnych w celu zaspokojenia ich potrzeb oraz zagwarantowania pełnego uczestnictwa w życiu zawodowym i rodzinnym w niniejszym Programie posłużono się analizą SWOT. Jest to analityczna procedura, której zadaniem jest określenie zasobów i potencjału powiatu stargardzkiego, tj. mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w odniesieniu do populacji osób z niepełnosprawnością.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • oferta dla osób niepełnosprawnych z zakresu rehabilitacji zawodowej, społecznej i zatrudnienia finansowane ze środków PFRON; • funkcjonowanie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych; • funkcjonowanie na terenie powiatu stargardzkiego dwóch Warsztatów Terapii Zajęciowej; • funkcjonowanie Ośrodka Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczego realizującego zadania programu rządowego „Za Życiem”; • współpraca międzyinstytucjonalna na terenie powiatu stargardzkiego; • funkcjonowanie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności; • funkcjonowanie na terenie powiatu stargardzkiego Zakładu Aktywności Zawodowej; • realizacja pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”, który ma na celu wyeliminowanie barier ograniczających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym, a także uniemożliwiających dostęp do edukacji; • działalność Powiatowej Rady Pożytku 	<ul style="list-style-type: none"> • starzenie się lokalnej społeczności; • brak odpowiedniej infrastruktury mieszkaniowej gmin (mieszkania chronione, mieszkania socjalne, mieszkania dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych); • zbyt niski poziom aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych; • występowanie barier w infrastrukturze komunikacyjnej dla osób niepełnosprawnych; • niewystarczający poziom współpracy instytucji publicznych z organizacjami pozarządowymi; • brak stałego monitoringu względem populacji osób niepełnosprawnych; • niewystarczająca oferta kompleksowej rehabilitacji osób niepełnosprawnych; • niska świadomość społeczna, związana z zatrudnieniem osób niepełnosprawnych, • niski poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych; • brak efektywnego systemu zatrudnienia osób niepełnosprawnych; • niska świadomość pracodawców o możliwościach zatrudnienia osób niepełnosprawnych; • duże wyzwanie finansowe potrzebne na

Publicznego; · uregulowania prawne dotyczące dostosowania obiektów publicznych w zakresie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	dostosowanie obiektów publicznych w zakresie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami
---	---

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> · rozpowszechnianie informacji dotyczących praw i obowiązków oraz problemów osób niepełnosprawnych; · poszerzanie oferty edukacyjnej dla osób z niepełnosprawnością; · możliwość pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych; · aktywizacja i integracja społeczna osób niepełnosprawnych, w tym aktywizacja zawodowa; · możliwość rozwoju współpracy instytucji samorządowych z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych; · programy rządowe, których adresatami są osoby z niepełnosprawnością; · szkolenia dla rodzin osób niepełnosprawnych w zakresie skutecznego sprawowania opieki; · prowadzenie przez organizacje pozarządowe oraz jednostki samorządowe różnych szczebli kampanii społecznych promujących społeczeństwo otwarte na osoby niepełnosprawne; · nowe rozwiązania ekonomii społecznej przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu. · pozyskanie środków na dostosowanie obiektów publicznych w zakresie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami 	<ul style="list-style-type: none"> · wykluczenie i marginalizacja osób niepełnosprawnych; · deficyt narzędzi systemowej współpracy pomiędzy Powiatowym Urzędem Pracy a ośrodkami pomocy społecznej w odniesieniu do osób z niepełnosprawnością; · ograniczony dostęp do zatrudnienia osób niepełnosprawnych; · istnienie w dalszym ciągu stereotypów związanych z niepełnosprawnością; · rozszczeniowa postawa niepełnosprawnych świadczeniobiorców pomocy społecznej; · zjawisko wypalenia zawodowego wśród kadry pracującej z osobami niepełnosprawnymi; · niestabilność przepisów prawa; · słabo rozwinięty system ochrony zdrowia, · brak możliwości całkowitego wyeliminowania barier i zagrożeń dotyczących dostępności z przestrzeni publicznej

XII. Cele Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Stargardzkim na lata 2022 - 2025

Nadrzędnym celem „Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Stargardzkim na lata 2022 – 2025” jest poprawa jakości życia, integracji społecznej i możliwości rozwoju osób niepełnosprawnych poprzez realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudniania oraz przestrzeganie praw osób z niepełnosprawnościami.

Główny cel Programu jest spójny z celem zawartym w „Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Stargardzkim na lata 2021 – 2025”. Realizacja poszczególnych działań zawartych w „Powiatowym programie działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2022 – 2025” ma za zadanie wyrównać szanse życiowe, wspomóc integrację ze społecznością lokalną oraz zmienić postrzeganie osób z niepełnosprawnością wśród mieszkańców powiatu stargardzkiego w celu zapobiegania wykluczeniu społecznemu osób dotkniętych niepełnosprawnością.

Tabela nr 35. Poniżej zostały wykazane cele szczegółowe oraz poszczególne działania, aby możliwa była realizacja celu nadrzędnego Programu.

Cel 1: Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin poprzez zapewnienie dostępu do rehabilitacji społecznej.			
Działanie	Termin realizacji	Realizator	Wskaźniki działania
1.1. Uczestnictwo osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.	2022-2025	Samorząd powiatowy, PCPR, PFRON	<ul style="list-style-type: none"> · liczba osób korzystających z dofinansowania · kwota środków wydatkowana na zadanie
1.2. Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami poprzez likwidację barier architektonicznych w miejscu ich zamieszkania, likwidację barier technicznych i w komunikowaniu się, zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.	2022-2025	Samorząd powiatowy, PCPR, PFRON	<ul style="list-style-type: none"> · liczba osób niepełnosprawnych korzystających z dofinansowania · kwota środków wydatkowana na zadanie
1.3. Realizacja programów finansowanych ze środków PFRON mających na celu wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w życiu społecznych, tj. „Aktywny samorząd”, „Program Wyrównywania różnic między regionami.”.	2022-2025	samorząd powiatowy, PCPR, PFRON,	<ul style="list-style-type: none"> · liczba osób niepełnosprawnych, które otrzymały dofinansowanie · ilość podmiotów objęta dofinansowaniem · kwota środków wydatkowana na zadanie
1.4. Kształtowanie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej poprzez usługi wsparcia dziennego, tj. Warsztaty Terapii Zajęciowej, Środowiskowy Dom Samopomocy.	2022-2025	samorząd powiatowy, samorządy gminne, organizacje pozarządowe, PCPR, PFRON,	<ul style="list-style-type: none"> · liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w zajęciach
1.5. Wspieranie udziału osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym poprzez udział w wydarzeniach kulturalnych, sportowych i turystycznych oraz inicjowanie działań na ich rzecz.	2022-2025	PCPR, PFRON, organizacje pozarządowe,	<ul style="list-style-type: none"> · liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w wydarzeniach · kwota środków wydatkowana na zadanie

Cel 2: Podnoszenie kwalifikacji zawodowych oraz wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w dostępie do rynku pracy.			
Działanie	Termin realizacji	Realizator	Wskaźniki działania
2.1. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób z niepełnosprawnościami zgodnie z potrzebami rynku pracy.	2022-2025	samorządy gminne, PUP, PCPR	<ul style="list-style-type: none"> · liczba osób niepełnosprawnych, które ukończyły szkolenia podnoszące kwalifikacje zawodowe

2.2. Udzielanie wsparcia osobom z niepełnosprawnościami w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym w ramach programu „Aktywny samorząd”.	2022-2025	samorząd powiatowy PFRON, PCPR,	· liczba osób korzystających ze wsparcia · kwota środków wydatkowania na zadanie
2.3. Udzielenie wsparcia zatrudnionym osobom z niepełnosprawnościami w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (przebywającej w żłobku i przedszkolu) w ramach programu „Aktywny samorząd”.	2022-2025	samorząd powiatowy PFRON, PCPR,	· liczba osób korzystających ze wsparcia · kwota środków wydatkowania na zadanie
2.4. Wspieranie podejmowania działalności gospodarczej przez osoby z niepełnosprawnościami.	2022-2025	PUP	· liczba osób niepełnosprawnych, które otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej · kwota środków wydatkowania na zadanie
2.5. Rozwijanie usług pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego dla osób z niepełnosprawnościami oraz działań ukierunkowanych na zwiększenie aktywności w poszukiwaniu pracy przez osoby niepełnosprawne.	2022-2025	PUP	· liczba osób niepełnosprawnych objętych usługami z zakresu pośrednictwa pracy · liczba osób niepełnosprawnych objętych usługami z zakresu poradnictwa zawodowego
2.6. Realizacja programów aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami finansowanych ze środków krajowych i unijnych.	2022-2025	PUP, PCPR, OPS	· liczba osób niepełnosprawnych, które wzięły udział w projektach aktywizacyjnych

Cel 3: Wzmocnienie działań profilaktycznych oraz rozwój różnych form wsparcia środowiskowego dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.			
Działanie	Termin realizacji	Realizator	Wskaźniki działania
3.1. Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, dot. niepełnosprawności i jej konsekwencji.	2022-2025	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR.	· ilość spotkań, · ilość publikacji
3.2. Zapewnienie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością.	2022-2025	samorząd powiatowy, samorządy gminne.	· ilość udzielonych usług opiekuńczych
3.3. Prowadzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej	2022-2025	samorząd powiatowy, samorząd gminny, PCPR, PFRON	· liczba uczestników
3.4. Prowadzenie Środowiskowych Domów Samopomocy	2022-2025	samorządy gminne, organizacje pozarządowe,	· liczba uczestników
3.5. Prowadzenie Domów Pomocy Społecznej	2022-2025	samorząd powiatowy, PCPR	· liczba mieszkańców
3.6. Prowadzenie świetlic terapeutycznych, integracyjnych lub socjoterapeutycznych.	2022-2025	samorządy gminne, organizacje pozarządowe,	· liczba uczestników

3.7. Prowadzenie wczesnej interwencji i wspomaganie rozwoju dziecka.	2022-2025	samorząd powiatowy, samorządy gminne, organizacje pozarządowe,	· liczba osób korzystających ze wsparcia
--	-----------	--	--

Cel 4: Poprawa dostępności i wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.

Działanie	Termin realizacji	Realizator	Wskaźniki działania
4.1 Pomoc w zakupie środków transportu przystosowanych do przewozu osób z niepełnosprawnościami.	2022-2025	samorząd powiatowy, samorządy gminne, organizacje pozarządowe, PFRON, PCPR	· ilość zakupionych samochodów
4.2 Wdrożenie i korzystanie przez osoby z niepełnosprawnościami z Systemu Obsługi Wsparcia (SOW) - obsługa za pośrednictwem platformy internetowej.	2022-2025	samorząd powiatowy, PFRON, PCPR	· liczba osób korzystająca z SOW
4.3 Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	2022-2025	samorząd powiatowy, samorządy gminne, organizacje pozarządowe, PFRON	· ilość dostosowanych obiektów,
4.4 Pomoc w doposażeniu w niezbędny sprzęt rehabilitacyjny jednostek, które prowadzą rehabilitację	2022-2025	PFRON, PCPR, organizacje pozarządowe, instytucje prowadzące rehabilitację	· ilość podmiotów, którym przyznano dofinansowanie
4.5 Zatrudnienie asystentów osób z niepełnosprawnościami.	2022-2025	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PFRON	· liczba asystentów · liczba osób, które korzystają ze wsparcia asystenta
4.6 Zatrudnienie w urzędach koordynatora ds. dostępności	2022-2025	samorząd powiatowy, samorządy gminne	· liczba koordynatorów
4.7 Dostosowanie stron internetowych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	2022-2025	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PUP, PCPR	· ilość dostosowanych stron
4.8 Aktualizacja i udostępnianie bazy danych organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami.	2022-2025	samorząd powiatowy, samorządy gminne	· ilość aktualizacji
4.9 Realizacja programów aktywizacji społecznej osób z niepełnosprawnościami finansowanych ze środków krajowych i unijnych.	2022-2025	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR,	· liczba osób niepełnosprawnych, które wzięły udział w projektach aktywizacyjnych

XIII. Monitoring i ewaluacja programu

Powiatowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Stargardzkim na lata 2022-2025 będzie poddawany corocznemu monitoringowi w celu oceny stopnia realizacji działań oraz ich efektywności. Będzie on możliwy dzięki wskazanym w każdym z celów wskaźnikom oceny efektów ich realizacji. Wskaźniki odnoszą się do konkretnych działań uwzględnionych w Programie. Głównym instrumentem monitoringu Programu będą coroczne sprawozdania z realizacji Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych za dany rok kalendarzowy. Monitorowania i oceny realizacji Programu dokonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie przy współpracy Powiatowego Urzędu Pracy, a jego wynik przedstawia Radzie Powiatu Stargardzkiego.

XIV. Źródła finansowania programu

- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- budżet samorządu powiatowego,
- budżet samorządów gminnych,
- budżet Unii Europejskiej,
- Narodowy Fundusz Zdrowia,
- udział własny beneficjentów,
- środki własne organizacji pożytku publicznego.

Zakończenie

Opracowanie Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2022 – 2025 stanowi kolejny dokument strategiczny, który wskazuje konkretne działania na rzecz osób niepełnosprawnych, mające na celu poprawę jakości życia a także pomoc dostosowaną do rzeczywistych potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności.

Realizacja zadań określonych w Programie uzależniona będzie w dużym stopniu od możliwości finansowych jednostek samorządowych i innych podmiotów działających w obszarze osób niepełnosprawnych. Ważną rolę odgrywają również sami adresaci programu, tj. osoby niepełnosprawne i ich rodziny, gdyż od ich aktywnej postawy zależeć będzie powodzenie realizacji zamierzonych działań.

Program ma charakter otwarty, zatem z uwagi na zmieniającą się rzeczywistość społeczną koniecznym staje się reagowanie na pojawiające się problemy i wyzwania, a w konsekwencji wprowadzenie zmian i nowych rozwiązań.

**POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2022-2025**

Spis tabel:

Tabela 1. Liczba wydanych orzeczeń przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Stargardzie w latach 2017-2020	8
Tabela 2. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawnych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Stargardzie dla osób poniżej 16 roku życia w latach 2017-2020 z podziałem na wiek i płeć	8
Tabela 3. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawnych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Stargardzie dla osób powyżej 16 roku życia w latach 2017-2020 z podziałem na stopień niepełnosprawności, wiek, płeć poziom wykształcenia oraz zatrudnienie	9
Tabela 4. Przyczyny niepełnosprawności wśród osób poniżej oraz powyżej 16 roku życia posiadających orzeczenie o niepełnosprawności w latach 2017-2020 w powiecie stargardzkim	11
Tabela 5. Liczba wydanych kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych – mieszkańców powiatu stargardzkiego przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w latach 2017-2020	11
Tabela 6. Liczba przedszkoli oraz szkół podstawowych publicznych/niepublicznych wraz z oddziałami integracyjnymi funkcjonujących w 2020 r. na terenie powiatu stargardzkiego.	12
Tabela 7. Liczba dzieci (średnia) objętych wczesnym wspomaganie oraz środki finansowe wydatkowane na wczesne wspomaganie w Szkole Podstawowej Specjalnej im. J. Tuwima w Stargardzie w latach 2017-2020	13
Tabela 8. Liczba wydanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Stargardzie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego z uwzględnieniem niepełnosprawności w latach 2017-2020	14
Tabela 9. Środki finansowe wydatkowane na funkcjonowanie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Stargardzie w latach 2017-2020	15
Tabela 10. Liczba dzieci objętych specjalistycznym wsparciem w ramach programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za Życiem” realizowanego przez Ośrodek Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczy w Stargardzie w latach 2017-2020	15
Tabela 11. Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach w ramach programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za Życiem” realizowanego przez Ośrodek Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczy w Stargardzie w latach 2017-2020	16
Tabela 12. Liczba godzin wykorzystanych na zajęcia/konsultacje w ramach programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za Życiem” realizowanego przez Ośrodek Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczy w Stargardzie w latach 2017-2020	16
Tabela 13. Środki finansowe pochodzące z dotacji rządowej wydatkowane na zajęcia/konsultacje dla dzieci w ramach programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za Życiem” w latach 2017-2020	17
Tabela 14. Liczba wychowanków pieczy zastępczej – dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami w podziale na formę pieczy zastępczej.	18
Tabela 15. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie w latach 2017-2020 z uwzględnieniem płci oraz niepełnosprawności	19
Tabela 16. Liczba osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie w latach 2017-2020 z podziałem na stopień niepełnosprawności	19
Tabela 17. Liczba osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności z prawem do zasiłku dla osób bezrobotnych w powiecie stargardzkim w latach 2017-2020 z podziałem na płeć	20
Tabela 18. Liczba osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie w latach 2017-2020 z podziałem na wiek	20
Tabela 19. Liczba osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności	21

**POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2022-2025**

<i>zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie w latach 2017-2020 z podziałem na miejsce zamieszkania</i>	
Tabela 20. <i>Liczba osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie w latach 2017-2020 z podziałem na wykształcenie</i>	21
Tabela 21. <i>Liczba osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie, które w latach 2017-2020 podjęły zatrudnienie</i>	23
Tabela 22. <i>Liczba osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności z prawem do zasiłku dla bezrobotnych w latach 2017-2020 pobierające zasiłek dla bezrobotnych po raz pierwszy/ po raz kolejny</i>	23
Tabela 23. <i>Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie korzystających z bonu szkoleniowego w latach 2017-2019 z uwzględnieniem liczby osób korzystających, ich płci, źródeł finansowania, kwoty finansowania</i>	24
Tabela 24. <i>Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie i korzystających z instrumentów rynku pracy – dofinansowanie do podjęcia działalności gospodarczej oraz dofinansowanie wyposażenia stanowiska pracy w latach 2017-2020</i>	24
Tabela 25. <i>Liczba osób niepełnosprawnych i ich opiekunów, które otrzymały dofinansowanie ze środków PFRON do turnusów rehabilitacyjnych w latach 2017-2020 w powiecie stargardzkim</i>	27
Tabela 26. <i>Kwota planowana i wydatkowana ze środków PFRON na likwidację barier w latach 2017-2020 w powiecie stargardzkim</i>	28
Tabela 27. <i>Dofinansowanie ze środków PFRON do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w latach 2017-2020 w powiecie stargardzkim</i>	28
Tabela 28. <i>Dofinansowanie ze środków PFRON do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2017-2020 w powiecie stargardzkim</i>	29
Tabela 29. <i>Dofinansowanie ze środków PFRON organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych w latach 2017-2020 w powiecie stargardzkim</i>	30
Tabela 30. <i>Liczba uczestników – mieszkańców powiatu stargardzkiego oraz finansowanie warsztatów terapii zajęciowej w latach 2017-2020</i>	31
Tabela 31. <i>Wysokość wydatków na realizację programu „Aktywny Samorząd” w latach 2019-2020 w powiecie stargardzkim</i>	33
Tabela 32. <i>Wysokość wydatków na realizację programu Moduł III „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi” w roku 2020 w powiecie stargardzkim</i>	34
Tabela 33. <i>Realizacja programu wyrównywanie różnic między regionami III w latach 2017-2020 w powiecie stargardzkim.</i>	35
Tabela 34. <i>Liczba posiedzeń Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Stargardzkim w latach 2017-2020</i>	37
Tabela nr 35. <i>Poniżej zostały wykazane cele szczegółowe oraz poszczególne działania, aby możliwa była realizacja celu nadrzędnego Programu.</i>	40